

Täysistunto

Tiistai 19.11.2019 klo 13.59—19.56

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2019 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 67/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 8/2019 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsitteilyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 8/2019 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Keskustelu

14.01 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta käsitteli laajan yksituumaisuuden vallitessa nämä määrärahamuutokset. Ainoastaan yksi vastalause, perussuomalaisien puolelta, varmasti esitellään tarkemmin.

Oleellistahan tässä oli, että varmistetaan kuluvan vuoden toiminta. Sisäministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä 27,9 miljoonaa euroa lähinnä poliisin, Rajavartiolaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen ja Maahanmuuttoviraston toiminnan vahvistamiseen. Vastaavan suuruisen määrärahalisäys tuli rintamaveteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin. Tässä on kuntasektorilla suuri vastuu, että tämä myös arjessa ja käytännössä toteutuu. Edelleen työ- ja elinkeinoministeriön alalle uusiutuvan energian tuotantotukeen osoitetaan 36 miljoonaa euroa ja tutkimus- ja innovaatio toimintaan 15 miljoonaa euroa. Lisäksi varmistetaan TE-toimistojen digihankkeen rahoittaminen. Kokonaisuudessaan nämä tarkistukset ovat suhteellisen pieniä, mutta ne varmistavat valtionhallinnon toimintaa kuluvan vuoden aikana, ja valtionvelan määrää samalla pystyttiin tarkistamaan hyvin lievästi alaspäin.

14.02 **Iiris Suomela vihr:** Arvoisa puhemies! Yksi tämän neljännen lisätalousarvioesityksen tärkeimmistä asioista on se, että nyt käynnistetään nopeiden ratahankkeiden suunnittelu Turun ja Tampereen suuntaan. Tämä on merkittävä projekti ennen kaikkea ilmaston ja Suomen alueellisen elinvoiman mutta toki myös oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Liikenne tuottaa 20 prosenttia Suomen päästöistä ja on tällaisessa pitkien etäisyyksien maassa meille samalla tärkeä mutta myös joiltain osin haastava päästövähennyskohde. Juuri tällaisilla nopeilla raidehankkeilla taataan se, että ihmisille todella tarjotaan vaihtoehtoja liik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

kumiseen — vieläpä vaihtoehtoja, jotka ovat entistä nopeampia, mukavampia ja sujuvampia verrattuna esimerkiksi yksityisautoiluun.

Jos asiaa tarkastellaan vielä laajemmin, huomataan, että kun juna kulkee nopeammin Tampereelle ja siitä eteenpäin, tämä tukee koko Suomen elinvoimaa. Tampereelta pääsee sitten etenemään kohti Satakuntaa, kohti Keski-Suomea, kohti Pohjois-Suomea, ja sitä kautta junayhteyksien nopeuttaminen kaupunkien välillä sekä Tampereen suuntaan että osin myös Turun suuntaan on koko Suomen elinvoimaa ja koko Suomen saavutettavuutta lisäävä hanke. Ja tässähän vain aloitetaan nämä panostukset nopeisiin raideyhteyksiin. Tulossa on panostuksia todella ympäri maan, mutta nämä kaksi ovat juurikin käyttömäärältään ja runkoverkon merkitykseltään niin suuria, että on äärimmäisen hienoa, että nämä päästään aloittamaan suunnittelun osalta jo nyt.

On syytä huomioida, että suunnitteluun liittyy monenlaisia näkökohtia. Todella, kun on kyse koko Suomen liikenteestä, nämä pitää käydä tarkkaan harkiten läpi — nimenomaan tarkkaan mutta samalla rivakasti. Sen tähden on hienoa, että mitä aikaisemmin päästään aloittamaan suunnittelu, sitä nopeammin junat pääsevät todella nopeammin kulkemaan.

Muilta osin lisätalousarvioesityksessä on kyse verrattain teknisistä korjauksista, mutta tämä raidehankeasia on sellainen, jota on todella syytä ilolla juhlistaa, sillä tällä parannetaan ensinnäkin Suomen ilmastokestävyyttä mutta myös koko maan elinvoimaa.

14.04 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tietenkin tässä kohtaa voi sanoa, että hyvä jatkaa edellistä puhujaa, nimittäin itsekkin pidän hyvin tärkeänä, että tässä nyt sitten laitetaan nämä ratakankkeet joutuisasti eteenpäin. Tietenkin iloitsen kovasti erityisesti tästä pääradan osuudesta, mutta täytyy nyt tamperelaisena sanoa, että ei se ole huonompi asia, että sinne Turkuunkin tässä saman tien ratakanketta viritellään. Mutta, puhemies, tämä on mielestäni tärkeää ja välttämätöntä, että näin toimimme.

Tässä on monia tärkeitä asioita, tässäkin lisätalousarviossa mukana, niitä tuossa puheenjohtaja Koskinen jo esitteli. On merkittävä ja hyvä asia, että poliisi, Häätäkeskuslaitos ja muut saavat riittäviä ja tarvittavia resursseja. Samoin hyvin arvokas asia on tämä rintamaveteraanien kuntoutuksen ja kotiin tuotavien palvelujen edistäminen ja tietenkin myös se, että tässä ripeästi lähdettiin tähän Kuopion traagisen tapahtuman jälkihoitoon mukaan, mikä osoitti kyllä hyvää ja nopeaa suoritusta hallitukselta sen suhteen, että tässä ollaan sitten pystytty olemaan ajan tasalla.

Kaiken kaikkiaan tietenkin myönteistä on myös ylipäätään tämä budjetillinen vire, mikä täällä koko syksyn on ollut eduskunnassa esillä. Meillä on myös varsinainen talousarvio käsittelyssä, ja siitä tietenkin voimme ilolla todeta sen, että nyt on suunta muuttunut siten, että enää emme leikkaa pieniosaisilta, koulutuksesta, muusta, vaan etumerkit ovat muuttuneet myönteisiksi: halutaan panostaa tulevaisuuteen, osaamiseen, koulutukseen ja lisäksi myös pienituloisten ihmisten toimeentuloon. Enää ei leikata, puhemies, eläkkeitä, kuten viime kaudella, vaan nyt nimenomaan panostetaan pienituloisten eläkkeensaajien toimeentuloon ja myös muuten sosiaalietuuksia parannetaan, eli suunta on täysin oikea tässä. Tämä on nyt sitten lisätalousarvio, ja varsinaiseen palataan moneen otteeseen täällä vielä.

Tietenkin oli myös tärkeä asia huomata, että tässä mietinnössähän meillä on lähestulkoon yksimielinen vire, kuten edustaja Koskinen tuossa juuri edellä kuvasi. Perussuomalaisilla on vastalauseessaan lausumia kaksi kappaletta, mutta muutenhan tässä ei ole muita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

esityksiä, vaan olemme tämän lisätalousarvion tuolla valtiovarainvaliokunnassa tältä osin ja näin hyväksyneet.

14.07 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen väitti, että suunta on oikea — myös tässä hallituksen neljännen lisätalousarvion esittelytekstissä todetaan, että talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Luimme tänään lehdistä, että Kansainvälinen valuuttarahasto on kuitenkin antanut vakavat huomautukset Suomen hallituksen talouspoliittisista linjauksista. He muistuttavat, että terve julkinen talous on välttämätön edellytys, jotta Suomen hyvinvointimallia voidaan ylläpitää, ja edelleen jatkavat arvioinnissaan, että Suomen hallituksen tavoitteena on saattaa julkinen talous tasapainoon vuoteen 2023 mennessä erityisesti työllisyyttä vahvistamalla.

Mutta, arvoisa puhemies, Kansainvälinen valuuttarahasto arvioi, että Suomen kasvun ja työllisyyden todennäköinen kehitys viittaa siihen, että valtion lainanotto vuonna 2023 vastaisi edelleen noin yhtä prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämä tarkoittaa yli 2 miljardia euroa. Mitä te, arvoisa valtiovarainministeri, ajattelette, kun hallituksena saatte tällaisia huomautuksia Kansainväliseltä valuuttarahastolta ja EU:n komissioltakin on tullut aika-ajoina kritiikkiä?

14.09 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä vuoden viimeinen lisätalousarvio on perinteisesti sellainen, että ministeriöissä kootaan säästyvät määrärahat, ja ne, jotka ylittyvät, ja tehdään siitä sitten tammoinen aika pitkälle tekninen lisätalousarvio, koska vuosi on loppumassa.

Me perussuomalaiset olemme kuitenkin niin huolissamme tästä talouden yleisestä tilanteesta ja kehityksestä, että emme halua päästää tätä tilannetta menemään niin, että eduskunta yksimielisesti tuosta vaan hyväksyy hallituksen politiikan, jonka pohja on jo pettänyt ja joka on johtamassa erittäin hankalaa taloudelliseen tilanteeseen ensi ja seuraavina vuosina tällä vaalikaudella. Olemme ehkä hieman samanlaisessa tilanteessa — täällä taisi edustaja Östman sanoa, että pitää muistella vanhoja, niin sen verran muistelen — jossa olemme muutaman kerran minunkin täälläoloaikana olleet, että talous on luisunut ja luisunut ja saanut sitten lähes katastrofaalisen tilan koko maahan. Ja nyt on se vaara, että näin käy. Hallituksen talouspolitiikka on etupainotteista menojen lisäämistä ja velan kasvattamista, ja sen tulevaisuusinvestoinnit ovat sellaisia tilapäisiä investointeja, joita ei voisi välttämättä kaikilta osin investoinneiksi edes kutsua. [Jukka Gustafsson: Ei se ole edes mahdollista puolessa vuodessa, edustaja!]

Arvoisa puhemies! Me esitämme tässä vastalauseessa, jonka olemme tehneet, lausumaa tästä yleisestä tilanteesta, ja nimenomaan varautumisesta siihen, että tilanne heikkenee.

Meidän lausumaesityksemme numero 2 kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus varautuu pitkittyvään heikon taloussuhdanteen jaksoon laatimalla etukäteen talouden vakauden ja kasvuedellytykset turvaavan varasuunnitelman. Suunnitelmassa täytyy huomioida hintakilpailukykyä nopeasti nostavat ja työvoiman kohtaanto-ongelman ratkaisemista edistävät toimenpiteet.”

Arvoisa puhemies! Tällainen varasuunnitelma on nyt kiireesti tehtävä etukäteen, ennen kuin meillä on kriisi päällä. Kriisin merkit ovat vahvat. Esimerkiksi talouskasvu Saksassa on painunut jo 0,1:een viime neljänneksellä, ja nyt saattaa mennä jo miinuksen puolelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Ruotsissa on vaikeuksia, koko euroalue on vaikeuksissa, ja kansainvälinen tilanne on vaikea.

Arvoisa puhemies! Puherajoitusta kunnioittaen esittelen toisen lausumaehdotuksemme toisessa puheenvuorossa.

14.12 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies, arvoisat Suomen kansan edustajat! Tässä alkuun on käyty vähän yleistä talouspoliittista keskustelua. Ehkä siltä osin riittää, kun totean, että tänään eduskunnan tietopalvelusta on tullut julki heidän laskelmansa hallituksen työllisyysvaikutuksista ensi vuodelle.

Ja kuulkaa kaikki! Hallituksen ensi vuoden päätökset tulevat merkitsemään sitä, että 5 000 työpaikkaa on vähemmän kuin ilman näitä hallituksen päätöksiä. Hallituksen teot ensi vuonna merkitsevät eduskunnan tietopalvelun arvion mukaan 5 000 työpaikkaa vähemmän [Kimmo Kiljunen: Kuka asiantuntija?] kuin ilman näitä hallituksen päätöksiä. Tässä on hallituksen työllisyyspolitiikkaa, tässä on 60 000 uutta, tässä on 75 prosenttia. Hei, siellä hallituksen riveissä, ryhdistäytykää ja ruvetkaa tekemään todellisia työllisyyttä tukevia ja talouskasvua tukevia päätöksiä.

Mutta, arvoisa puhemies, ajattelin puhua vähän Maahanmuuttoviraston voimavaroista. Tässä lisäbudjetissa on esitetty tälle vuodelle Maahanmuuttovirastolle lisää resursseja, ja se on hyvä ja tärkeä asia. Sillä on välttytty Maahanmuuttovirastossa tehtävistä lomautuksista. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Maahanmuuttoviraston voimavarojen kannalta ensi vuosi ja lähivuodet ovat — voi sanoa — katastrofaalisia. Hallitus esittää ensi vuodelle ja seuraavalle vuodelle — siis ei pysyvästi — Maahanmuuttovirastolle 13 miljoonaa euroa lisää molemmille vuosille, ja hyvä niin. Sillä puretaan ruuhkia ja vahvistetaan Maahanmuuttoviraston toimintaedellytyksiä.

Mutta kuunnelkaa, mitä hallintovaliokunta yksimielisesti antamassaan budjettilausunnossa lausui tältä osin. Se lausui näin: ”Valiokunta toteaa, että Maahanmuuttoviraston resurssit eivät tällä hetkellä riitä lakisäateisten käsittelyaikavelvoitteiden asianmukaiseen toteuttamiseen. Tämä on valiokunnan mielestä täysin kestämatöntä tilanteessa, jossa virastolta odotetaan lupaprosessien nopeuttamista ja sujuvoittamista, ja jossa se on mainituin tavoin saanut useita huomautuksia laissa säädettyjen enimmäiskäsittelyaikojen ylittymisestä.”

Arvoisa hallitus, arvoisat hallituspuolueet! Vetoan teihin: antakaa Maahanmuuttovirastolle lisää voimavaroja jo ensi vuodelle ja kehyksissä, koska se on kaikkien etu. On kaikkien etu, että työperäiseen oleskelulupaan liittyvät prosessit eivät kestä kuukausia. Nämä suomalaiset yritykset, jotka tarvitsevat ulkomaisia työntekijöitä, jotka he ovat jo löytäneet, he tarvitsevat nämä työntekijät nopeasti ja varsinkin ennen kuin tällaiset huippulahjakkuudet karkaavat muihin maihin. Eli tämä työperäinen maahanmuutto edellyttää lisää voimavaroja.

Mutta myös humanitaarinen maahanmuutto edellyttää lisää voimavaroja. Se, että tällä hetkellä turvapaikkaprosessit kestävät aiheettoman pitkään, tarkoittaa sitä, että suomalaiset veronmaksajat joutuvat aiheettoman pitkään elättämään näitä turvapaikanhakijoita vastaanottokeskuksissa. Ja se tarkoittaa näiden turvapaikanhakijoiden kannalta sitä, että aivan liian pitkä aika kuluu siihen ennen kuin he tietävät, saavatko he jäädä Suomeen, katsotaanko heidän olevan kansainvälisen suojelun tarpeessa vai joutuvatko he palaamaan lähtömaihinsa. Eli tämä on sekä veronmaksajien että näiden turvapaikanhakijoiden etu, että prosessit eivät kestä liian pitkään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

No, viime päivinä on vielä keskusteltu opiskelijoiden oleskelulupien viivästymisestä. Pari asiaa hyvin tuntevaa kirjoitti Helsingin Sanomien mielipidesivulla aiheesta, ja ymmärsin, että 800 opiskelijoiden hakemusta oli lokakuussa vielä prosessissa, kun lukukausi olisi alkanut jo kuukautta aikaisemmin. [Maria Guzenina: Tein tästä kirjallisen kysymyksen!]

Eli Maahanmuuttovirasto tarvitsee välttämättä lisää varoja. Ja hallitus, kun on antamassa täydentävän budjetin, niin jo siinä toivon panostuksia. Tai sitten, että te, hallituspuolueiden edustajat, jotka käytännössä päätätte eduskunnassa tehtävistä budjettimuutoksista, sisällytätte Maahanmuuttoviraston lisäresurssit tähän teidän listaanne.

Kokoomus on tänään vaihtoehtobudjetissaan esittänyt, että 10 miljoonaa enemmän annettaisiin Maahanmuuttovirastolle kuin mitä hallitus on ensi vuodelle esittänyt. Itse ajattelen, että se on vähintään se, mitä Maahanmuuttovirasto nyt tarvitsee.

Nyt, kun puhutaan sitten Maahanmuuttovirastosta, niin... [Puhemies koputtaa] Puhemies! Pyysin puheenvuoron vasta tässä vaiheessa, eli...

Puhemies Matti Vanhanen: Se on suositus se viisi minuuttia, suositus.

— Okei.

Arvoisa puhemies! Kun puhutaan maahanmuutosta ja Maahanmuuttovirastosta, niin haluan sanoa, että tuore Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Suomelle antama langettava päätös on tietysti traaginen epäonnistuminen Suomelta — se on sitä. Meidän Maahanmuuttovirasto, meidän oikeuslaitos ovat siinä yksittäisessä tapauksessa epäonnistuneet. On palautettu Irakiin mies, joka siellä on joutunut kuolemanvaaraan ja joka siellä on tullut surmatuksi. Se on traaginen epäonnistuminen.

Mutta pitää sanoa, että vähän outona pidän sitä, että poliisi, Poliisihallitus ja Helsingin poliisilaitos yhdessä keskusteltuaan muun muassa sisäministeri Ohisaloon kanssa, voi päätätä, että lainvoimaisia tuomioistuinlaitoksen ratkaisuja ei toistaiseksi panna täytäntöön. [Sebastian Tynkkynen: Niin, kumpi se teidän kantanne on?] Ajattelen, että mistä tulee tämä poliisin toimivalta itse arvioida, mitkä lainvoimaiset tuomiot pannaan täytäntöön ja mitkä lainvoimaiset tuomiot jätetään laittamatta täytäntöön. Tässä on korkeat juristit esittäneet erilaisia näkemyksiä. Mutta itse kyllä yhdyin aika pitkälle prosessioikeuden professori Mikko Vuorenpään näkemykseen, joka Twitterissä on sanonut: ”Mikä on se menettely, missä poliisi tai joku muu taho, selvittää onko hallintotuomioistuimen antama lainvoimainen tuomio oikeaan osunut?” Eli en ole huomannut, että te, jotka yleensä aina olette hirveän huolissanne siitä, että poliisi ylittää toimivaltuutensa, käyttää etälamautinta [Puhemies koputtaa] johonkin mielenosoittajaan ja niin edelleen, että te olisitte nyt olleet huolissanne siitä, että poliisi itse päättää, että lainvoimaisia tuomioita ei panna täytäntöön.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt on yli seitsemän minuutin yleinen suositus jo ylitetty.

Ja tiedän, että tässä yhteydessä vedotaan perustuslaissa ja kansainvälisissä sopimuksissa olevaan palautuskieltoon. Mutta, jos poliisi rupeaa suoraan vetoamaan perustuslakiin, niin perustuslaissa esimerkiksi täällä 7 §:n 1 momentissa sanotaan, että jokaisella — siis jokaisella — on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen, niin ajatellaan, että vaikka Turun hovioikeus on tuominnut jonkun vankeuteen ja käy ilmi, että se oli väärä tuomio — mies on pantu vankilaan, vaikka hän on syytön — niin ei kai sen jälkeen poliisi tähän perustuslain säädökseen nojaten voisi päättää, että nyt Turun hovioikeuden ratkaisuja ei laiteta väkisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

täytäntöön, eli konnia ei viedä väkisin vankilaan, kun ei voida luottaa siihen, että Turun hovioikeus osaa antaa oikeita tuomioita.

Eli kyllä mielestäni tuo asia vaatii vähän harkintaan. Ja varsinkin, kun poliisi linjasi, että rikosperusteisia palauttamisia kuitenkin jatketaan. No, sehän on aivan epäloogista, koska jos palautuskieltoon vedotaan, palautuskielto on ehdoton, se koskee myös rikollisia, käännytettäviä ja karkotettavia. [Sebastian Tynkkynen: Eli mikä se teidän linja oli?]

Puhemies Matti Vanhanen: Muistutan siitä, että me olemme yhdessä sopineet, että nämä suositusajat, ne ovat tietysti suosituksia, mutta niitä yleensä noudatetaan. — Edustaja Aittakumpu. [Ben Zyskowicz: Minä puhun niin harvoin! — Naurua]

14.21 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Oli mielenkiintoista kuunnella tuota edellistä puheenvuoroa. On aivan totta, että kyllä meidän pitää yhteiskunnassa laajasti pohdita tätä sekä tähdätä siihen ja tehdä toimia, jotta meidän turvapaikkaprosessimme ovat inhimillisiä mutta myös sujuvia, ja se koituu koko yhteiskunnan ja myös turvapaikanhakijan eduksi ja hyväksi, kun prosessi on sujuva ja selkeä. Mutta meidän täytyy kaikessa meidän toimissamme myöskin ottaa huomioon se, että meidän täytyy kunnioittaa ihmisoikeuksia emmekä me voi niitä lähteä millään tavalla polkemaan.

Tämä poliisin toiminta on sellainen asia, joka on aiheuttanut keskustelua. En siihen aio tässä yhteydessä palata, vaan ajattelin palata tuohon keskusteluun, josta tämä lähti. Puhumme työllisyyspolitiikasta ja siitä, mikä on tämän hallituksen talouspoliittinen linja. Meillä on täällä lehterillä nuoria kuuntelemassa ja seuraamassa tätä meidän keskusteluaamme ja on siellä joku varttuneempikin. On aivan erityisen tärkeää, että kun me hoidamme meidän maamme taloutta, niin me hoidamme sitä vastuullisesti ja ajattelemme sitä, minkälaisena me jätämme tämän maan talouden ja tämän maan näille meidän nuorille ja uusille sukupolville. On ehdottoman hyvä, että käymme tätä keskustelua. Olemme kuulleet myöskin kritiikkiä siitä, miten hallituksen työllisyystoimet eivät ole pureet, ja on ilman muuta huomattava edelleenkin se, että hallituksen työ on vasta alussa ja uusia työllisyystoimia on tulossa ja työllisyystoimia on myös tässä lisätalousarviossa. Siellä esimerkiksi ehdotetaan 290 000 euron lisäystä pk-yritysten työsuhdeneuvontaan, jonka tarkoitus on auttaa yrityksiä kansainvälistymisessä ja yleensäkin yrityksen toiminnassa.

Myöhemmin tänään meillä on käsittelyssä esimerkiksi hallituksen esitys, jolla uusien kone- ja laiteinvestointien poistomahdollisuus tuplataan, ja tämäkin antaa myönteistä virettä meidän yritysälämällemme. Keskustalle on erityisen tärkeää se, että me turvaamme meidän myönteisen työllisyyskehityksemme, ja siihen liittyy olennaisesti se, että me tuemme meidän yritystoimintaamme. Meillä on nyt ollut useampi niin sanottu lihava vuosi takana, minkä ansiosta me voimme ensi vuoden alusta tehdä korotuksia perusturvaan, muun muassa lapsilisiin ja eläkkeisiin, ja jotta välttäisimme laihat vuodet, meidän tulee jatkossakin tehdä vastuullista taloudenpitoa.

Arvoisa puhemies! Työtä on paljon, mutta työväkeä on vähän, ja nyt hallituksen täytyykin erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että meillä monet [Puhemies koputtaa] työttömät ovat sillä tavalla vaikeasti työllistettäviä, että meidän täytyy tehdä erilaisia toimia muun muassa osa-aikatyön ja vajaakuntoisten työmahdollisuuksien parantamiseksi. Sen vuoksi hallituksen työllisyystyökalupakissa onkin hyvin monenlaisia eri keinoja, joita tullaan käyttämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

14.24 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri ja hyvät edustajakollegat! Meillä on käsittelyssä tämän vuoden viimeinen lisätalousarvio, josta on käyty keskustelua. Mutta myös hivenen tästä talouden isosta kuvasta: tietysti täytyy olla äärimmäisen huolestunut siitä, että IMF:n tuoreessa arvioissa tältä päivältä todetaan, että Suomen talous ei ole tasapainossa vuonna 2023 näillä toimenpiteillä, joita Rinteen hallitus on omassa ohjelmassaan esitellyt ja minkälaisia toimenpiteitä he ovat tehneet.

IMF muun muassa mainitsee nämä ympäristölle haitalliset yritystuet, joita Suomessa on noin 3,5 miljardia. [Petteri Orpo: Onneks vihreät on hallituksessa!] Itse asiassa ennen vaaleja varsinkin vihreät pitivät kovaa ääntä, että kyllä näitä ympäristölle haitallisia yritystutkia pitää leikata, [Jussi Halla-aho: Kuinkas sitten kävikään?] mutta kuinkas sitten kävikään. [Naurua] Tämä Rinteen hallitus lisää näitä ympäristölle haitallisia yritystutkia, elikkä ensi vuonna ympäristölle haitalliset yritystuet nousevat 100 miljoonalla 3,6 miljardiin. Kuinkas tässä näin kävikään? [Ben Zyskowitz: Voiko tuo olla totta?]

Myös Suomen Pankki on osoittanut omaa huoltaan muutamista asioista Suomen taloudenpidossa, ja tuossa edellä kokenut kansanedustaja Ben Zyskowitz nosti esille eduskunnan tietopalvelun tuoreen tiedon siitä, että Rinteen hallituksen ensi vuoden budjetti tulee vähentämään tästä maasta työtä. Hallitus itse asetti tavoitteen, että he lähtevät tavoittelemaan 75 asteen työllisyyttä, mutta kuinkas sitten kävikään. Kun tuo ensimmäinen Rinteen hallituksen budjetti esiteltiin, ja puolueettomat tahot, ekonomistit, sen arvioivat, niin he toteavatkin, että ei mennäkään kohti 75 asteen työllisyyttä, vaan tullaan alaspäin siitä — 5 000 työllistä vähemmän ensi vuonna Rinteen hallituksen ensimmäisen budjetin toimilla. [Kokoomuksen ryhmästä: Ohhoh! — Sari Sarkomaa välihuuto]

Arvoisa puhemies! Annan kiitosta siitä, että tässä lisätalousarviossa on päärata huomioitu ja siitä, että meillä näitä nopeita raideyhteyksiä laitetaan liikkeelle. Ne ovat olleet meidän yhteinen tahto. Myös annan kiitosta siitä, että eduskuntapuolueet yhdessä ovat kantaneet veteraanirahoista huolta pidempään, ja niitä on lisätty niin, että jokainen veteraani saa nämä kotiin vietävät palvelut jatkossa tästä vuodesta lähtien samantasoisina, ja näitä rahoja on nyt sitten lisätty ja myös uusia päätöksiä tehty.

Mutta yksi sellainen huoli, jonka haluan nostaa esille, on tämä kansainvälisten osaajien työluvut. Tässä on lisätty jonkin verran rahaa siihen, että Maahanmuuttovirasto, Migri, ei joudu sentään tänä vuonna irtisanomaan taikka lomauttamaan henkilökuntaansa. Mutta kyllä meidän huoli on se, että meillä yritykset eivät tällä hetkellä saa näitä osaajia. Tämä on yritysten kansainvälisen kilpailukyvyyn näkökulmasta ihan oleellinen kysymys, ja tällä hetkellä näiden osaajien työlupien saanti kestää jopa neljä kuukautta. Rinteen hallitus on kertonut tavoittelevansa kuukautta, ja asiantuntijat yrityksissä ovat sanoneet, että tällaiset luvat pitäisi saada mieluummin viikoissa, ehkä kahdessa viikossa.

Kokoomuksen puheenjohtaja Orpo totesi tuossa hetki sitten, että politiikka on silloin epäonnistunut, jos yksikin yrityksille tärkeä — ja lopulta siis työlupaan oikeutettu — jää tänne tulematta sen takia, että viranomaisprosessit eivät ole sujuvia eikä päätöksiä saada. Eli meillä on henkilöitä, jotka olisivat tulleet tänne tekemään työtä näihin meidän yrityksiin — usein he ovat kansainvälisiä huippuosaajia — mutta he eivät saa tällä hetkellä työlupia, ja he valitsevat silloin todennäköisesti jonkin toisen maan, minne he menevät työtä tekemään ja osaamistaan hyödyntämään ja antamaan käyttöön. [Perussuomalaisten ryhmästä: Puhutteko te maahanmuutosta?]

Pidän siis tärkeänä sitä, että ensi vai tällä viikolla, kun hallitus tekee oman täydentävän esityksensä ensi vuoden budjettiin, te kuuntelisitte — jos ette kuuntele kokoomuksen huol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

ta ja esitystä [Leena Meri: Kuunnelkaa perussuomalaisia!] 10 miljoonasta, niin kuunnelkaa näiden yrittäjien huolta — ja lisää tuossa täydentävässä esityksessä, arvoisa pääministeri Rinne, teidän ensi vuoden budjettiin yhdessä valtiovarainministeri Lintilän [Puhemies koputtaa] kanssa tuo 10 miljoonaa, mitä Maahanmuuttovirasto tarvitsee siihen, että nämä huippuosajat ja myös opiskelijat [Puhemies koputtaa] saisivat lupia tänne Suomeen tulla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah ja sen jälkeen ministeri Lintilä 3 minuuttia. Sen jälkeen myönnän vastauspuheenvuoroja.

14.30 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! On selvää, että vuoden neljäs lisäbudjetti on tietenkin luonteeltaan täydentävä, ja siellä on sinänsä ihan tärkeitä kohdennuksia. Kuten edustaja Heinonenkin totesi, yhdessä eduskuntapuolueet päättivät veteraanitukien korotuksesta ja kaikkien samalle viivalle saattamisesta. Myöskin esimerkiksi Kuopion iskun jälkihoitoon kohdenneet rahat ovat totta kai välttämättömyys.

Mutta kyllähän tässä on huoli hallituksen politiikan kokonaislinjasta, sen vaikutuksista valtiontalouteen ja sen suuntaan. Velkaantuminen kasvaa ilman että tällä hetkellä tuloja alkaisi kertyä, koska työllisyystavoitteet eivät ole täyttymässä. Tänä todellakin on tullut näitä huolestuttavia uutisia. IMF on nostanut esille sen, että Suomen talouden ongelmat ovat sellaisia, että talouden tasapaino ei tule toteutumaan 2023, ja sitten on vielä nämä tietopalvelun laskelmat, mitkä tänään on julkistettu: elikkä tämä hallituksen politiikka tulee itse asiassa vähentämään työpaikkoja. Jos katsoo ihan tätä lisätalousarvion perustelutekstiä, niin siinä jo varoitetaan, että suurin osa tämän alkuvuoden kasvusta itse asiassa tulee perintönä viime vuoden viimeiseltä neljännekseltä, ja alkuvuonna 2019 työllisyys ei ole enää parantunut. Tämä on ihan hallituksen oman esityksen perustelutekstiä. Sen tähden näitä työllisyystoimia täällä nyt niin kiivaasti odotetaan, koska tiedetään, että koko tämän hallituksen talouspolitiikka rakentuu sille, että työllisyysastetta pystytään nostamaan — ja kun tämä ei ole näköpiirissä vaan päinvastoin nämä tarkennetut laskelmat nyt osoittavat, että itse asiassa näillä toimilla näyttääkin siltä, että työpaikat vähenevät, niin kyllä me olemme vakavan paikan edessä.

On ihan selvää, ministeri Lintilä, että te joudutte ensi syksynä näitä leikkauslistoja täällä esittelemään, ja täytyy kyllä syvästi ihmetellä, miksi keskusta on tällaisen talouspolitiikan takuumiehenä hallituksessa. [Petteri Orpo: Niinpä!] Minun mielestäni tämä on se keskeinen kysymys, [Jussi Halla-aho: Hyvä kysymys!] jota valtiovarainministerin on syytä pohdita yhdessä puolueensa puheenjohtajan kanssa: että miksi te olette tällaisen talouspolitiikan takuumiehenä, joka vähentää Suomesta työpaikkoja ja on saattamassa Suomen talouden syvään kriisiin. [Ben Zyskowiec: Erittäin hyvin sanottu!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä 3 minuuttia. Ja nyt avataan V-painike vastauspuheenvuorojen pyytämistä varten.

14.33 **Valtiovarainministeri Mika Lintilä:** Arvoisa puhemies! Vaikka kyseessä on lisäbudjettikeskustelu, niin lienee syytä sanoa muutama sana tästä IMF:n raportista, joka tänään julkaistiin, koska se herättää mielenkiintoa ansaitusti.

Ensinnäkin huomautan siitä, että kyseessä ei ole huomautus vaan IMF:n raportti, ihan perinteinen maaraportti, jonka IMF tekee. Sikäli olen pitkälti IMF:n kanssa samaa mieltä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

johtopäätöksistä. Kyllä he ovat tunnistaneet ihan samat kipukohdat, mitä me olemme tunnustaneet. Ei tässä ole uusia asioita. Nämä asiat tunnustetaan ja tunnustetaan. [Petteri Orpo: Mikä on johtopäätös siitä?] He viittaavat muun muassa siihen, että fiskaalinen kestävyys on kunnossa, sote-uudistus kunnossa, työllisyysasteen nostaminen. [Naurua — Ben Zyskowitz: Kuka niille sellaista on väittänyt?] Kaikki nämä ovat niitä, joita me olemme tässä salissa kertoneet ja jotka tulevat olemaan painopistealueita.

Toisaalta pitää myös huomata se, että IMF:n mukaan vuoden 20 budjetti on sopusuhtainen, oikealla tavalla keventävä, ja se, että panostukset on kohdennettu oikeisiin kohteisiin: infraan, koulutuksen ja niin edelleen. Ja tämä on hyvä, joka varmasti tullaan käymään hallituksen piirissä läpi.

Ja se, mikä tässä tuli esille myös sitten: IMF viittaa näihin ympäristölle haitallisiin tuihin, 3,5 miljardia — nyt huomioikaa ympäristölle haitalliset, ei yritystuihin, eli nämä käsitteet nyt kerralla selväksi. Se, että mitä siellä sisällä on, niin siellä on muun muassa työmatkavähennys. En minä ole hirvittävästi kuullut täällä salissa vaatimuksia, että työmatkavähennys poistetaan. Toisaalta me yritämme saada ihmisiä liikkumaan työn perässä. Siellä on maatalouden tuet, siellä on dieservero. IMF kiinnittää huomiota siihen, että voitaisiin käyttää näitä sitten esimerkiksi joihinkin kuluihin. Suomessa kehysmenettelyssä se ei ole edes mahdollista. Eli tässä on pikkaisen nyt sellaisia asioita, joita me joudumme purkamaan, ja ehkä meidän olisi pitänyt olla aktiivisempia myös IMF:n suuntaan, mutta me itse asiassa saimme eilen iltapäivällä tämä raportti, ja sen takia ehkä täällä tuli joitakin tällaisia, jotka olisi voitu heidän kanssaan käydä.

Mutta ilman muuta tämä on sellainen vakavasti otettava, ja se, mikä tämän pääviesti on ehdottomasti: meidän tulee lisätä työllisyyttä lisääviä päätöksiä välittömästi. [Ben Zyskowitz: Mutta te vähennätte työtä!] Me emme voi odottaa ensi syksyyn, jolloinka käydään läpi, paljonko uusia työpaikkoja on. Meidän on saatava niitä uusia työpaikkoja tulemaan koko ajan. Ei julkinen talous [Petteri Orpon välihuuto] odota jotain tiettyä päivämäärää hallitukselta. Päivät tulevat päivien jälkeen, ja julkinen talous kehittyy siinä mukana. [Puhemies koputtaa]

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoroihin, enintään 1 minuutti.

14.36 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilä siinänsä haki jo viisaita sanoja tässä, että työllisyystoimet eivät riitä. Nyt kun meillä on tältä päivältä saldona se, että eduskunnan tietopalvelu on laskenut, että hallituksen esitys heikentää työllisyyttä 5 000:lla, ja samaan päivään osuu IMF:n huomautus ja varoitus siitä, mihin taloudenpito on menossa, niin kyllä minä nyt vakavasti vetoan hallitukseen, että älkää nyt hyvänen aika odottako sinne ensi kevääseen, vaan pitäkää työllisyysriihi keskenänne, tehkää niitä toimia nyt. Me tarvitsemme niitä nyt.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti esiteltiin tänään. Tietopalvelu on laskenut, että sen esityksen mukaan syntyisi reilusti yli 20 000 työpaikkaa plus ne keinot, joita tietopalvelu ei vielä laskenut mutta jotka ovat muiden laskemia — nämä meidän esityksemme toisivat 60 000 työpaikkaa. Ottakaa ne käyttöönne, tehkää niistä edes niitä toimia, joita te uskallatte, joihin te pystytte, [Puhemies koputtaa] koska rahat pitää tienata ennen kuin niitä tuhlaataan. Tämä on vakava viesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

14.37 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan tietopalvelulla on käytössään ne ohjelmat, jotka sillä on käytössä. Ja kun me tiedämme, miten ne arvioivat esimerkiksi veronkevennysten tai muiden julkisen talouden muuttuvien tekijöiden vaikutukset, niin syöttämällä sellaisia muutoksia, jotka tuottavat niitä sen ohjelman mukaisia työpaikkalisäyksiä, ne näyttävät plussaa. [Petteri Orpo: Mitä ihmettä? — Ben Zyskowiec: Pitäisikö meidän pyytää laskelmat Koskiselta?] — Ei, vaan täytyy tiedostaa, mihinkä tekijöihin perustuu se tulos, joka näistä ohjelmista saadaan.

Hallitus on käynnistänyt ja on luvannut tuoda nämä ehdotukset työpaikkojen lisäyksistä, [Oikealta: Olette luvanneet paljon muutakin!] työllisyysasteen nostamisesta, ja varmasti oppositioitakin vaaditaan malttia odottaa sitten sen verran, että konkreettisia esityksiä tulee. [Oikealta: Vappusatanen!]

Kansainväliset elimet, niin kuin Kansainvälinen valuuttarahasto, tekevät omaa työtään omien perinteidensä mukaisesti. Niiden pitääkin kiinnittää huomiota siihen, mikä on trendi esimerkiksi kunkin maan osalta ja johtaako tietty tämänhetkinen tilanne ilman niitä muutostekijöitä esimerkiksi työllisyysasteen tai julkisen talouden osalta sitten haitallisiin seuraamuksiin, ja senkaltainen huomautus, tai tällainen varoitus, on sinänsä paikallaan.

14.39 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tämän vuoden neljäs lisätalousarvio on tosiaan pääosin tekninen, mutta valitettavasti se luonnehtii myös pitkälti hallituksen talouslinjan konkretian puutetta. Sekä valtion menojen jatkuva kasvu että konkreettisten työllisyystoimien puute — vieläpä talouskasvun hiipuesssa — ovat hyvin vakavia ongelmia, eikä tilanne voi todellakaan jatkua tällaisenaan enää pitkään. Eikä todennäköisesti pitkään säily hallituksen sisäinen sopukaan, jos valtiovarainministeri Lintilän äskeisestä lausunnosta on jotain pääteltävissä.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten lisäksi myös monet asiantuntijatahot ovat huolissaan julkisten menojen kasvusta, ja osa siitä kasvusta vieläpä rahoitetaan valtionomaisuuden myynnillä. Valitettavasti tuottavan omaisuuden myynnistä on erittäin huonoja kokemuksia muun muassa Kataisen hallituksen kaudelta. Lisäksi tarvitaan työllisyyttä kehittäviä toimenpiteitä. [Puhemies koputtaa] Kuitenkin hallitus aikoo heikentää työllisyysnäkyelmiä muun muassa polttoaineverotuksen kiristämällä ja kotitalousvähennyksen leikkaamisella. Tarvitaan aivan toisensuuntaisia toimenpiteitä.

Valtiovarainministeri Lintilä, kysyn nyt teiltä: mitä konkreettista aiotte tehdä tämän Suomen taloustilanteen korjaamiseksi?

14.40 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari kommenttia aiempiin puheenvuoroihin. Edustaja Kankaanniemiellä oli hyvin rakentava ja asiantunteva puheenvuoro. Sen sijaan kokoomuksen suuntaan täytyy ihmetellä teidän nuivaa suhtautumistanne teollisuuden toimintaedellytyksiin. [Leena Meri: Se oli Savio, joka puhui!] Te tässä omassa esityksessänne, jonka tänään olette julkaisseet, olette leikkaamassa teollisuuden toimintaedellytyksiä 500 miljoonaa euroa. [Keskustan eduskuntaryhmästä: Ohhoh!] Siis 500 miljoonaa euroa, joka tarkoittaa sitä, että kun meidän BKT:stämme 40 prosenttia tulee viennistä, te olette viemässä edellytyksiä metsäteollisuuden ja metalliteollisuuden toimintaedellytyksistä. Meillä on Pohjois-Suomessa 7 miljardin euron hankkeet suunnitteilla, ja se merkitsee tuhansia, tuhansia uusia työpaikkoja ja välillisiä työpaikkoja paljon, paljon enemmän. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto.] Mutta teidän linjanne, 500 miljoonaa pois teollisuuden toimintaedellytyksistä, sehän on järkyttävä, se on järkyttävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

On aivan mahdollon kuvitella, miten tietopalvelu on saanut näyttämään positiiviselta tämän teidän viestinne. Puoli miljardia pois toimintaedellytyksistä, se on järkyttävä juttu. [Pia Viitanen: Niitä lukuja ei ole syötetty!]

14.41 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puheenvuoroissa keuhuttu neljättä lisätalousarviota ja todettu, että se on tekninen. Näinhän se on, mutta täällä on hyviä asioita.

Nostan ainakin yhden merkittävän asian, mikä on tässä lisätalousarviossa nostettu esille, eli Verohallinnolle, Tullille ja Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorille ehdotetaan kertaluontoisia määrärahalisäyksiä 12,5 miljoonaa.

Ja kun muistelemme, miten tulorekisterin kävi, niin tässä on myös tulorekisterin laajentamiseen 19 miljoonaa. Tästä tulorekisterin kehittämiseen uudelleenbudjetoitua määrärahaa on 4 miljoonaa. On epäily, että kuntien ja jopa valtion verotuloja olisi tällä hetkellä jossakin verottajan järjestelmissä — toivotaan, että näin on.

14.42 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, olin kyllä yllätynyt tästä edustaja Koskisen lähtökohdasta: on ilmeisesti niin, että jos eduskunnan tietopalvelusta, jota tässä on yhteisillä päätöksillä vahvistettu vuosia siksi, että saadaan tänne perusteltua ja puolueetonta keskustelua budjeteista, kun joku ulkopuolinen, neutraali taho laskee tulonjako- ja työllisyysvaikutukset, niin nyt te sanotte, kun sieltä tulikin hallitukselle epämieluisat luvut, että niihin ei kannata uskoa. No, koskeeko sama sitten valtiovarainministeriön lukuja tai työ- ja elinkeinoministeriön lukuja [Johannes Koskinen: En sanonut — sanoin vain, että kun tietää ohjelman, niin tietää tulokset!] tai eri laskelmia? Onhan ihan selvää, että meillä täytyy olla joku pohja, josta keskustella. Ja nämä on onneksi myös julkistettu, 30-sivuinen raportti tänään tietopalvelusta. He aina julkistavat ne siinä vaiheessa, kun ne asiat tulevat esiin, joita he ovat laskeneet. Sitä kannattaa käydä ehkä huolellisemmin läpi.

Yritystuista myös: Tässä oli erikoisia heittoja kyllä. Lintilä täällä kertoo IMF:n suosituksista, jotka olivatkin tältä osin varmasti epärelevantteja tähän meidän tilanteeseemme. Meidän listassamme on todella 486 miljoonaa yritystukia, jotka käytännössä, kokonaisuutena auttaisivat teollisuutta menemään eteenpäin, toisivat lisää uusia työpaikkoja. Ihmettelen myös hallituksen linjaa, kun tässä on nimenomaan sanottu, [Puhemies koputtaa — Antti Rantakangas: Oijjoi!] että olette tekemässä kyllä remontteja tulevaisuudessa. Ette ole niitä vain tehneet. Onko hallitus nyt sitä mieltä, ettei tee mitään yritystuissa, vai sitä mieltä, että ollaan tekemässä yritystuissa [Puhemies koputtaa] asioita, joista ei vain kerrota vielä?

14.43 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä nostettiin esiin veteraanien rintamalisän korotus, mikä on upea asia. Kiitos siitä koko salille.

Toivottavasti emme jatkossa unohda myöskään veteraanien leskiä, jotka sinnittelevät todella huonossa kunnossa yksin kotona vailla apua hyvin useassakin tapauksessa.

Sitten Kuopion iskut nostettiin esiin ja niihin ohjatut varat. Se on hienoa, mutta kuten edustaja Essayah sanoi, se on myöskin välttämättömyys. Olisi tärkeää panostaa ennaltaehkäiseviin toimiin, mitkä ovat oikeastaan aina kannattavampia kuin sitten ryhtyä korjaamaan tämmöisiä tapauksia, mitä nytkin on sattunut, koska mitkään rahat eivät riitä korvaamaan sitä henkistä tuskaa, mitä tällaiset tapahtumat aiheuttavat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

14.44 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy nyt vielä kerran muistuttaa tästä historiasta, mitä tulee näihin työllisyystoimenpiteisiin. Sipilän hallituksen olennaiset työllisyystoimenpiteet, joilla Suomen työllisyys parani historiallisen paljon, eivät olleet valmiita vielä muutama kuukausi hallituksen vaihtumisen jälkeen. Kyllä te, arvoisa kokoomus, tämän muistatte vallan hyvin. Huolellinen lainvalmistelu ja huolellinen toimenpiteiden valmistelu vievät aikaa, mutta aivan kuten valtiovarainministeri täällä totesi, näitä toimenpiteitä toden totta tarvitaan.

Toinen asia on kyllä sitten tämä perussuomalaisten talouspoliittinen linja. Täytyy sanoa, että siinä — Timo Soinia mukaillen — hohtimet ovat kyllä kaivossa. Puolen miljardin aukko, siis puoli miljardia puuttuu rahaa tästä teidän talouspoliittisesta vaihtoehdostanne. Toivoisi, että puheenjohtaja Halla-aho, edustaja Halla-aho tulisi nyt viimein julkisuuteen ja kantaisi vastuuta. Viime kädessä puolueen puheenjohtaja kantaa vastuun näistä laskelmista. Missä ovat nämä 500 miljoonaa euroa, jotka sieltä teidän vaihtoehdostanne puuttuvat?

14.45 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikkien asiantuntijalausuntojen mukaan se suurin huoli on siinä, että Suomi on pudonnut tuotekehitysuralta erittäin pahasti verrattuna kilpailijamaihin. Jos me haluamme aidosti luoda uusia työpaikkoja, luoda uusia yrityksiä, meidän täytyy kiriä tätä tasoa eteenpäin. Silloin se ei tarkoita sitä, että me lähdemme valtion taholta veikkaamaan joitain tiettyjä sektoreita vaan me annamme toimintaedellytyksiä pienyrityksille ja me annamme toimintaedellytyksiä niille uusille yrityksille, jotka saattavat kasvaa kansainvälisiksi menestystarinoiksi. Tämä on oikeastaan ainut tie, jolla me pärjäämme myös jatkossa talouden osalta.

Meidän pitää nostaa jalostusarvoa. Me emme voi olla enää kiinni siinä vanhassa tarinassa, jossa me esimerkiksi ylikulutamme luonnonvaroja kestäättömällä tavalla.

Sen lisäksi on tärkeätä, että ministeri Harakka on nimittänyt riippumattoman tutkimusperusteisen työryhmän, joka rupeaa selvittämään sitä, miten työllisyysasteen nosto onnistuu, ihan niin kuin tutkitulla tavalla ja sellaisiin kansainvälisiin [Puhemies koputtaa] esimerkkeihin nojaten, jotta me voimme aidosti tehdä oikeita toimenpiteitä.

14.47 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouspolitiikan suunta on muuttunut: enää ei leikata vaan korjataan edelliskauden leikkauksia. [Kokoomuksen ryhmästä: Kyllä, nyt ajetaan työpaikkoja alas!] Oppositio jatkaa valitusvirttään siitä, että työllisyystoimet ovat riittämättömiä, [Välihuutoja oikealta] mutta hallitus on jo kesäkuussa antanut lisärahaa ammatilliseen koulutukseen ja liikennehankkeisiin. Molemmat ovat työllisyyden edistämisen kannalta erittäin tärkeitä.

Suurimmat lisäykset esitetään tässä lisätalousarviossa nyt työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle uusiutuvan energian tuotantotukeen, tutkimus- ja innovaatiotoimintaan ja TE-keskusten digihankkeiden kustannuksiin. Keskustelun kuluessa on käynyt selväksi, että mikään työllisyystoimi ei kokoomukselle kelpaa, jos siinä ei ole kyse sosiaaliturvan leikkaamisesta. Sitähän kokoomus esittää nyt myös omassa, tänään julkistamassaan vaihtoehdotbudjetissa: leikkauksia heikoimmassa asemassa oleville. [Kokoomuksen ryhmästä: Työpaikkoja!] Että sellaisia työllisyyskeinoja sillä laidalla salia. Köyhiä ei enää kepitettäisi vaan suorastaan nuijittaisiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Tämä lisätalousarvio sisältää tärkeitä lisäeuroja myös Maahanmuuttoviraston toiminnan vahvistamiseen. [Juha Mäenpään välihuuto] Turvapaikkaprosessit kestävät liian kauan, ja tämä on [Puhemies koputtaa] erittäin tärkeää korjata.

14.48 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä niitä työllisyystoimia tarvitaan nyt välittömästi. Täällä edustaja Koskinen nyt epäili näitä eduskunnan tietopalvelun SISU-ohjelman simultaanilaskelmia. Siis on aivan selvä, että jos meillä ei ole niitä toimenpiteitä ja meillä pelkästään tehdään niin, että nostetaan sosiaaliturvaa mutta ei samalla pureta kannustinloukkuja elikkä ei helpoteta sitä työllistämistä, niin ihan niissä laskelmissa ja reaali maailmassa tapahtuu silloin niin, että työpaikat vähenevät. [Ben Zyskowitz: Kyllä!] Tämä on se ongelma, että meiltä puuttuvat tällä hetkellä ne toimenpiteet, joilla esimerkiksi yrityksille työllistämisen kynnystä oltaisiin madaltamassa, paikallista sopimista oltaisiin edistämässä, ja meillä ei sitä sosiaaliturvauudistusta ole näköpiirissä, jossa sosiaaliturva ja toisaalta verotus voitaisiin yhdistää sillä tavoin, että aina työn vastaanottaminen olisi kannattavaa. Kristillisdemokraateilla on tässä oma malli, kannustava perusturva. Ottakaa se käyttöön. Se on yksityiskohtaisesti teille kuvattu näissä Rinteelle aikanaan annetuissa hallitusohjelmakysymyksissä. Sitä toteuttamalla meillä pystyttäisiin lisäämään [Puhemies koputtaa] niitä työpaikkoja ja samanaikaisesti pitämään huolta hyvästä sosiaaliturvasta.

14.49 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin, todellakin, kyllä on linja muuttunut, kyllä on suunta muuttunut. [Pia Viitanen: Kyllä!] Vuosi sitten tässä salissa hallitus esitteli tämän vuoden budjettiesityksen, ja siihen nähden velkaantumisen on tämän lisätalousarvion mukaan kasvamassa vielä miljardilla. Siis todella, suunta on muuttunut. Työllisyyden kehitys on pysähtynyt, ja ottakaa huomioon, että tämä kaikki tapahtuu aikana, jolloin meidän talous vielä kasvaa. Ei näin voi olla. Talous kasvaa nyt, ja silti otetaan velkaa miljardi enemmän. Työllisyyden kasvu on pysähtynyt, te teette budjetin, jonka laskettu vaikutus on 5 000 miinusta työllisyyteen. Tavoitteet kauas karkaavat. Teidän pitäisi tehdä nyt toimia — nyt.

14.50 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, todellakin suunta on muuttunut. Nyt rakennetaan sellaista tulevaisuutta, jossa ihminen on politiikan teon keskiössä, ja oli todellakin korkea aika. Minä katsoin teidän vaihtoehtobudjettianne: työttömyystukea, asumistukea, toimeentulotukea te olisitte valmiit leikkaamaan peräti 600 miljoonaa euroa — 600 miljoonaa euroa kaikkein heikompiaisilta ihmisiltä. Tätä on se teidän politiikkanne, meidän politiikkamme on toisenlaista. [Juha Mäenpään välihuuto]

Edustaja Heinonen nosti erittäin hyvän pointin omassa puheessaan, ja kyse on näistä opiskelijoiden oleskelulupaprosesseista. Teillä on, kokoomus, ollut neljä vuotta aikaa hoitaa tämä asia kuntoon. [Timo Heinonen: Ei ne neljää vuotta ne opiskelijat jonossa ole olleet!] Teillä oli sisäministeri, joka olisi voinut tarttua tähän. Tämä ongelma ei nimittäin ole uusi, vaan kun on nämä 800 opiskelijan jonot, joiden takia joudutaan, edustaja Heinonen, perumaan heidän opiskelupaikkansa ja maksamaan takaisin heidän jo maksamansa opiskelumaksut, niin sehän on täysin kestäväntöntä. Minkä takia kokoomus ei tähän tarttunut [Petteri Orpo: Te ootte nyt hallituksessa!] silloin, kun oli vallan kahvassa? [Ben Zyskowitz: Tarttukaa te, kun teillä on nyt valta!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

14.51 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eihän, edustaja Guzenina, nämä opiskelijat nyt neljää vuotta ole siellä jonoissa olleet. Ne ovat tulleet teidän hallituksen aikana, hakeneet sieltä lupaa tulla tänne opiskelemaan, ja teidän hallituksen aikana Maahanmuuttovirasto ei pysty näitä lupia käsittelemään. [Pia Viitasen välihuuto] Älkää syyttäkö muita, kun valta on teillä. Lisätkää Migrille, Maahanmuuttovirastolle varoja niin, että nämä saadaan, ei nyt neljässä kuukaudessa, niin kuin teidän aikana tapahtuu, vaan viikoissa, niin kuin yritykset ja yrittäjät ovat toivoneet ja oppilaitokset ovat toivoneet. Te kannatte vastuun tästä tilanteesta, että nämä osaajat eivät Suomeen pääse. Ja ymmärrän sen, että tämä nyt kolahtaa, kun teidän politiikkanne, missä suunnanmuutos on tehty, tekeekin tähän [Maria Guzeninan välihuuto] maahan lisää työttömiä. Kyllä — suunnanmuutos on tapahtunut: Tähän maahan tulee ensi vuonna 5 000 työtöntä lisää teidän politiikkanne myötä. Työllisten määrä vähenee teidän tekemillänne ratkaisulla. [Sami Savio: Parempi olla tekemättä mitään!] — Kyllä.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Lohi, Guzenina ja Ranne.

14.52 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta kokoomuksen suunnasta ei kovin vauhdikkaasti kannattaisi nyt arvostella tätä lisätalousarvioesitystä, jossa nimenomaan Migrille lisätään rahaa, ja korjataan sitä alkuperäistä tämän vuoden talousarviota, joka on tehty Orpon aikana ja jonka on myös sisäministeri esitellyt, ja se oli kokoomuslainen sisäministeri. Te puhutte nytten muusta, kuin tästä käsittelyssä olevasta asiasta. Kun edustaja Orpo totesi täällä, että tällä lisätalousarviolla lisätään miljardilla velanottoa, niin eihän se pidä paikkaansa, tällä vähennetään velanottoa siitä alkuperäisestä talousarvioesityksestä tälle vuodelle. [Timo Heinonen: Ei!] Ja minusta tässä, kun mietitään, mikä suunnanmuutos on, niin kannattaa kuunnella valtiovarainministeri Lintilää, joka kertoo sen, mikä on tämän hallituksen taloudellinen linja. Hän totesi, että ei työllisyystoimet odota mitään tiettyä päivämäärää, vaan hallitus tekee koko ajan töitä sen eteen, että työllisyyttä saataisiin parannettua. [Timo Heinonen: Vääriä toimenpiteitä!] — Tekee laajalla rintamalla, mutta antakaa nytten työrauha, että voidaan valmistella nämä. Kyllä niitä esityksiä ja toimenpiteitä tulee myös [Puhemies koputtaa] tänne meidän käsittelyyn.

14.53 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen tietää hyvin, että me elämme nyt tällä hetkellä Suomessa sen budjetin varassa, jonka te olette hallituksessa päättäneet, ja jota me oppositiossa vastustimme. Ja tämä opiskelijoiden opiskelulupaprosessi ja työlupaprosessi, joiden pitäisi myöskin tähän samaan kuulua, niiden hoito olisi pitänyt aloittaa jo aikoja sitten, koska jos olette lainkaan kuunnelleet korkeakouluja ja ammattikorkeakouluja, yliopistojen ihmisiä, niin sieltä tätä viestiä on kyllä lähetetty hyvin johdonmukaisesti jo useamman vuoden aikana, on oltu huolissaan siitä, että joudutaan palauttamaan näitä opintomaksuja, jotka on jo maksettu, opiskelupaikkoja, jotka on jo saatu. [Sanni Grahn-Laasonen: Hoidetaan se asia kuntoon!] Suomi on siis menettänyt nämä opiskelijat, ja se on täysin kestämaton tilanne. Nyt tämä hallitus — minä luotan siihen, että sisäministeri Ohisalo, jolle olen tehnyt tästä kirjallisen kysymyksen, tulee korjaamaan tämän tilanteen [Puhemies koputtaa]. Kysymys ei ole ainoastaan rahasta, vaan myöskin toimintakäytännöistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

14.55 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että edustaja Guzenina on jyrähtänyt kirjallisella kysymyksellä tässä tilanteessa, [Naurua] ja me uskomme, että se tuo myös teidän hallituksen sille linjalle, mitä kokoomuksen puheenjohtaja Orpo on pitänyt esillä. Kyllä näissä Maahanmuuttoviraston ajoissa pitää elää ajassa. Niitä ratkaisuja tehdään nyt. Ja niin kuin tässä edellä tuotiin esille, niin nyt korjataan sitä, kun on tullut ruuhkaa, ettei tarvitse sentään irtisanoa tai lomauttaa sieltä henkilökuntaa. Mutta nyt on kyse siitä, että ensi vuoden budjetista puuttuu noin 10 miljoonaa Maahanmuuttoviraston varoja juuri siihen, että nämä opiskelijat saisivat tänne opiskelulupia, ja että myös yritykset saisivat niitä osaajia, joita monet odottavat. Ja me toivomme, että te kuulette näiden yritysten hätähuudon, näiden oppilaitosten hätähuudon, ja lisäätte tällä viikolla tulevassa, täydentävässä budjettiesityksessä tuon 10 miljoonaa Migrille, mikä sinne tarvitaan. [Tuula Väätäisen välihuuto]

14.56 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvon puheenjohtaja! Kyllähän se näyttää nyt siltä, että hallitus rakentaa tulevaisuutta höttöhankkeiden, höttölupausten ja lisävelan pohjalta. [Vilhelm Junnila: Ja vappusatasten!] — Ja vappusatasten.

Nostan tässä yhden asian esiin. Täällä on hehkutettu hyvin paljon ratahankkeita. Tässä kannattaisi palata maanpinnalle. Hankkeiden toteutuksesta ei ole yhteisymmärrystä, nopeiden ratayhteyksien lobbaus on kyseenalaista, hankkeille ei ole toteutusrahaa — CEF-tukea EU-kaudelle 21—27 tuskin saadaan, suunnittelutyölle voidaan hakea, mutta sitä on aika vaikea saada. Rahaa ei siis ole, ja hallitusohjelmassa on kirjaus, että tätä rahaa yritetään nyt sitten vielä saada kunnista, jotka ovat peepaa, siis meidän talouskriisikunnistamme. Näyttää siis siltä, että tämä on täysin epärealistinen. On aivan turha kuvitella, että nämä lupaukset suurista ratahankkeista toteutuisivat.

No, lisäksi sitten täällä on vielä tällaisia kummallisia epärealistisia odotuksia edelleen talouden kasvuista ja työllisyyden lisäämisistä. Kyllähän tämä huolestuttavalta näyttää. Katsotaan, mitä tästä syntyy. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan.

14.57 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa herra puhemies! Todellakin, tällä neljännellä lisätalousarviolla korjataan edellisen hallituksen tekemää budjettia. Yhdyn näihin Migrin rahoitusnäkyymiin siinä mielessä, että meidän tulee hoitaa nämä pakolaisasiat mallikkaasti eteenpäin, [Leena Meri: Ai niinku tähänkin asti?] ja yhdyn myös siihen, että meidän tulisi saada osaavaa työvoimaa, koska meillä on työvoimapula tällä hetkellä merkittävä.

Myös opiskelijoiden osalta nykyhallituksella on suunnitelma. Nythän on vuoden jälkeen siitä, kun on valmistunut, laitettu maasta pois, mutta nyt lisätään tätä aikaa kahteen vuoteen, niin että on mahdollista hakea täältä myös työpaikkaa. Aivan järkevää, koska täällä Suomessa opiskelijat ovat olleet jo suomalaisina.

Itse lisäisin tähän yt-keskusteluun, että Migrillä on yt:t mutta yhtä lailla myös Ruokavirastolla on ollut yt:t. On erittäin tärkeää CAP-tukien, maatalouden tukien, osalta, että kun on tärkeä neuvotteluvaihe menossa, niin meillä on riittävästi siihen henkilöstöä, ja koska Ruokavirasto on lisäksi maksajavirasto kymmenilletuhansille maanviljelijöille, meidän täytyy turvata myös heidän toimeentulonsa ja heidän tukirahansa kulkeminen. Eli erittäin hieno asia, että myös Ruokavirastoon on ohjattu rahoitusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Pieni mutta merkittävä asia on myös se tässä tilanteessa, kun yritykset ovat palkkaamassa lisää työvoimaa, ja varsinkin pienet yritykset, että yrittäjäjärjestölle, Suomen Yrittäjille, ohjataan työsuhdeneuvontaan ja kansainvälistymiseen rahoituspottia, niin että myös pienet yritykset saavat asiantuntijuutta rekrytointiin ja työsuhteitten mukana olemiseen. Pienille yrityksille on riski ensimmäisenkin työntekijän palkkaus, jos eivät kemiat kohtaa, eli on hyvä tuntea myös työlainsäädäntö paremmin.

Erinomaisena asiana näen tämän — en puhu niinkään tunnin junista vaan puhun raidekapasiteetin lisäämisestä — että me saamme jo nyt tässä vaiheessa, tämän hallituksen aikana pieninä patkinä Riihimäen suuntaan lisättyä raideliikennettä, mutta on erittäin tärkeää, että jos tulevaisuudessa noin 8 miljoonaa ihmistä vuosittain siirtyy Helsingistä Tampereelle ja Tampereelta Helsinkiin, niin saadaan kolmas raide siihen, että me saamme yhdistettyä yhtä lailla tavaraliikenteen, henkilöliikenteen siihen ja lisäksi vielä nämä nopeat yhteydet. Me tarvitsemme siihen todellakin sen kolmannen raiteen ja sen suunnittelun.

Tärkeä asia, pitää aina muistaa sotaveteraanit, ja on hieno asia, että täällä on osoitettu 29,2 miljoonaa veteraanien kotiin tuotaviin palveluihin.

Eli tällä paikataan budjettia mielestäni sopivalla tavalla. Todellakin, loppulaskelmassa tämä budjetti taisi hieman vähentääkin meidän velanottoamme, mutta ensi vuoden budjetti sitä tulee lisäämään.

15.00 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, tämä lisätalousarvio on aika tekninen, mutta siitä huolimatta täällä on erittäin tärkeitä määrärahoja, mihin keskustelussa on minusta hyvin kiinnitetty huomiota, vaikkapa tämä Maahanmuuttoviraston toiminnan vahvistaminen niin, että sinne lisämääräraha tulee tälle vuodelle. Tästä haluan lausua kiitoksen koko hallitukselle, että tämä on tänne saatu.

Tämä on tärkeä, ja siinä mielessä on hyvä, että myös oppositiosta on tullut vahva tuki tälle, että tätä rahaa lisätään, ja myös vahva huoli siitä, että myös ensi vuonna olisi riittävät resurssit näiden käsittelyyn. Uskon nimittäin niin, että huolimatta siitä, miten ajattelemme humanitaarisesta maahanmuutosta tai työperäisestä maahanmuutosta, voisimme kaikki varmasti jakaa sen ajatuksen, että olisi tärkeää, että nämä käsittelyajat olisivat mahdollisimman lyhyitä. Se olisi kaikissa tapauksissa tärkeää, että ne ovat lyhyitä ja, silloin kun on kysymys humanitaarisesta maahanmuutosta, että oltaisiin niitten vastaanottopalveluiden piirissä mahdollisimman lyhyt aika.

Sitten kun on työperäisestä maahanmuutosta tai opiskelijoiden maahanmuutosta kysymys, niin onhan se meidän kasvun este tänä päivänä erityisesti sesonkityön osalta, että ne käsittelyajat ovat niin pitkiä. Se on kasvun este. Kun tulen itse tuolta Lapista, niin Lapin matkailussa tämä on yksi tekijä, sesonkityöntekijöiden saaminen on erittäin ongelmallista. Mutta on paljon muita alueita, vaikkapa Pohjanmaalla, [Juha Mäenpää: Pohjois-Pohjanmaa!] ja ne noudattavat ihan samoja työehtoja, kun kuka tahansa tulee töihin. Suomessa pitää noudattaa samoja työehtoja, olkoonpa työntekijän alkuperä mikä tahansa. Minusta tässäkin kannattaa ihan tosiasioilla puhua — ymmärrän, että voi vastustaa, mutta ei kannata vastustaa väärillä tiedoilla.

Sen takia pidän tärkeänä, että nämä määrärahat ovat riittäviä Maahanmuuttovirastolla, että prosessit ovat sujuvia. [Ben Zyskowicz: Nyt ne eivät ole!] — Ne eivät ole riittäviä tänä vuonna. Nyt korjataan sitä budjettia, minkä valtiovarainministeri Orpo esitteli eduskunnalle, ja lisätään niitä rahoja, ja se on hyvä, että se korjataan. Myös ensi vuoden osalta varmas-ti joudutaan tarkistelemaan samalla lailla. [Ben Zyskowicz: Hyvä!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Mutta itse puhun nyt tästä paperista, joka on neljäs lisätalousarvio. Ja kun tässä ollaan oltu erittäin huolissaan myös tästä yleisestä talouden kuvasta — minusta sekin huoli on tärkeä, ja kuten täällä valtiovarainministeri toi esille, kyllä koko hallitus kantaa yhtä lailla tätä huolta työllisyyskehityksestä ja talouden kehityksestä — niin tämä lisätalousarvio kuitenkin tällaisenaan on pienentämässä velanottoa, ja tämäkin on minusta hyvä signaali. On selvää, että pitkällä aikavälillä meidän pitää pystyä vähentämään velanottoa nykyisestäänkin ja on saatava valtiontalous tasapainoon, ja suunta on nyt oikea. Ainoa kestävä tie on kuitenkin se, että me pystymme tekemään tehokkaita toimenpiteitä työllisyyden kasvattamiseksi. Meidän työikäisten määrä vähenee Suomessa. Sekin jo pelkästään pakottaa, että työllisyysaste — eli niitten osuus työvoimasta, jotka ovat töissä — tulee kasvamaan ja sen on pakko kasvaa tästä eteenpäin. Meillä ei ole varaa yhtään nuorta [Puhemies koputtaa] esimerkiksi menettää työelämän ulkopuolelle.

15.03 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvää miestenpäivää! Tamperelaiset edustajat Suomela ja Viitanen kehuivat kilpaa, kuinka ratahankkeet etenevät. Tosiasia kuitenkin on, että hankkeet etenevät yhtä lujaa kuin Timo Jutila Hervannan jäähallin kahviossa.

Edustaja Ranne puhui viisaasti, että suunnitteluun tuskin saa EU-tukirahaa. Turun ja Helsingin välisen tunnin junan osa, Espoon kaupunkirata, on kuitenkin suunnittelultaan täysin valmiina. Se on siis toteuttamiskelpoinen nyt, kun muut hankkeet ovat vielä virneitä liikenneministerin kasvoilla. EU-rahaa on saatavilla seuraavalla hakukaudella jopa satoja miljoonia euroja — jos rakentamispäätös tehdään. Miksei päätöstä siis tehdä? 2,5 miljoonaa käyttäjää odottaa tekoja puheiden sijaan, nääs. Ministeri Lintilä tuntee Tampereen hyvin, mutta hän ehti jo häipyä. Olisin kysynyt: miksi neljännen talousarvion yhteydessä ei tehdä päätöksiä, vaikka suunnitelmat ovat valmiit? Varsinais-Suomen kansanedustajaryhmä on tehnyt aloitteen, jotta Espoon kaupunkirata saisi rakennuttamispäätöksen. Se on siis suunnittelultaan valmis. Tutustukaa siihen, arvoisat ministerit, jotta tukirahat eivät valu muualle ja meillä keskitytä vain puheisiin ja byrokraatiaan.

15.05 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä neljäs lisätalousarvio, vaikka onkin pieni, lupaa paljon hyvää keskustalaisille arvoille aina veteraanien kotiin tuotavista palveluista lasten ja nuorten psykososiaaliseen tukeen. Esimerkiksi uusiutuvan energian tuotantotuen nosto kertoo siitä, että kysyntää uusiutuvalla energialle on. Suomalaiset haluavat tehdä hyviä tekoja ilmaston kannalta. Edustaja Pirttilahti mainitsikin jo Ruokaviraston taloudellisen tukemisen, ja se on tärkeä asia, sillä mainittujen asioiden maksatusten ja CAP-valmistelun lisäksi Ruokavirasto hoitaa ruokavientiä, ja on tärkeää, että pystymme siihen myöskin riittävästi panostamaan.

Tämä keskustelu kirvoitti myös yleisemmän talouskeskustelun, ja pyydän oppositiopuolueita muistamaan sen kritiikin, mitä saimme työllisyyskehityksestä silloin, kun viime hallituskaudella aloitimme alkutaipaleitamme perussuomalaisten ja kokoomuksen kanssa. Silloin oli aivan saman tyyppiset keskustelut. Väki ei oikein täällä salissa eikä ulkopuolellakaan tahtonut luottaa siihen, että toimet purevat, mutta niin ne vain purivat — ja minä olen luottavainen, että saamme vaikeitakin ratkaisuja aikaiseksi niin, että työllisyyskehitys paranee. Toki olemme osan ratkaisuista jo pystyneet tekemäänkin. Esimerkiksi tänään täällä istunnossa on tuplapoistoesitys, joka lisää investointeja yrityksiin. Se tulee lisäämään työllisyyttä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Ja mitä tulee vielä ympäristön kannalta haitallisiin tukiin: siellä on nimenomaan teollisuuden tukemista, meidän kilpailukyvyn tukemista, siellä on liikkumisen tukemista — mistä valtiovarainministeri jo mainitsi, esimerkiksi työhön liikkumisen tuet — mutta siellä on myös esimerkiksi ruuantuotantoon tai metsänkasvatukseen liittyviä tukia, jotka ovat aivan oleellisen tärkeitä globaalien haasteiden ratkaisussa. [Toimi Kankaanniemi: Ei me niitä leikattaisikaan!] Haluaisitteko te poistaa nämä tuet? Eli pyydän sieltä opposition puolelta ihan konkretisoituja näkemyksiä siitä, minkä ympäristön kannalta haitallisen tuen te haluaisitte poistaa. [Leena Meri: Eiks se ollut kokoomus?]

15.07 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Junnilalle, joka hyvin epäitsekästi oman vaalipiirinsä ulkopuolelta nosti esiin tämän Espoon kaupunkiradan tilanteen, joka tosiaan on siinä pisteessä, että kaikki sen suunnittelutyö on valmiina. Se on niin sanottua starttilaukausta vailla oleva hanke, joka edistäisi montaa muuta asiaa.

Lisätalousarviossa on hyviä asioita. Erityisesti näin itsenäisyyspäivän lähellä sen viesti sotaveteraaneille on varmasti mieluisa, sillä siinä heidän asiaansa hoidetaan kuntoon.

Olisin ehkä odottanut tältä lisätalousarviolta enemmän sellaisia panostuksia, jotka aktiivisesti toisivat työpaikkoja — ei vain tukityöpaikkoja vaan ihan todellisia työpaikkoja, jotka johtaisivat pitkäaikaiseen työsuhteeseen. Myöskin olisin odottanut talouden tarkempaa kuvaamista siinä, mitä on edessä. Täällä kyllä todetaan, että yksityisten investointien arvioidaan kääntyvän laskuun jo vuoden 2019 aikana. Tämä on aika vahva viesti. Jos yritykset eivät uskalla tehdä investointeja tähän maahan, niin on turha myöskään odottaa, että työpaikkojen määrässä tapahtuisi merkittävää kasvua. Suomessa investointien määrän vähyyden pitäisi olla kyllä kansallinen hätätila. Tämä ei ole edellisen hallituksen eikä sitäkään edeltävän hallituksen toimissa ollut keskipisteenä, että miksi — tämä iso kysymys: miksi — Suomi ei kiinnosta investoijia, ei kotimaisia eikä ulkomaisia. Investoinnit ovat todella pieniä, ja tähän keskusteluun pitäisi enemmän panostaa, ja tähän myöskään tämä lisätalousarvio ei millään tavalla vastaa. Tämä on tällainen aika iso yksityiskohta, jota haluan tässä puheessani alleviivata.

Oppositio on täällä voimakkaasti arvostellut tätä talousarvioesitystä. Minä en pidä tätä huonona ollenkaan, vaikka oppositiossa istunkin. Täällä on hyviä asioita nuorille ja päihdepalveluihin ja muihin. Kyllä näitä pitää edistää ja pitää uskaltaa sanoa, että ne ovat hyviä asioita.

15.10 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt monella tapaa tartuttu vuoden 2019 budjettiin. On hyvä muistaa, että nyt puhutaan tosiaan tämän vuoden budjetista, joten istuva hallitus täydentää edellisen hallituksen laatimaa budjettia ja täydennämme sitä toki parhaamme mukaan, mutta silti ne perusraamit ovat sellaiset, joita me emme ole päättäneet, vaan ne päätti edellinen hallitus. Samoin myös se lainsäädännöllinen viitekehys, jossa me toimimme, tulee edelliseltä hallitukselta. Oikeastaan lakimuutoksia, joita tässä ajassa olisimme ehtineet saada käyntiin, on hyvin, hyvin vähän, joten tässä pitkälti ollaan vielä siirtymävaiheessa, ja tämä on mielestäni rehellistä muistaa tässä keskustelussa — etenkin, jos puhutaan Maahanmuuttoviraston tilanteesta. On ollut tiedossa, että se on 4 vuoden aikana ollut haastava, ja sitä on sekä puuttuneiden määrärahojen että lainsäädäntömuutosten kautta tehty pikemminkin entistä haastavammaksi.

Oikeusapujärjestelmää muutettiin viime hallituskaudella niin, että sen sijaan, että maksettaisiin avustajalle tehdystä työstä, annetaan konttäsumma eikä tarkastella lainkaan, onko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

hän työtä todella tehnyt vai ei, jolloin on syntynyt järkyttäviä tilanteita, joissa huomataan, että se määrätty oikeusavustaja ei ole hommiaan hoitanut, mutta valtio on silti hänelle maksanut. Tämä on ensinnäkin typerää resurssien haaskausta mutta myös vakava riski ihmisten oikeusturvan kannalta. Samalla tiedetään, että tulkkauksessa on ollut ongelmia ja että hallinnon tekemien valintojen kautta Suomen turvapaikkalinja on kiristynyt jopa niin, että tilanne johtaa EIT:n tuomion kaltaiseen ratkaisuun, jossa todettiin muun muassa, että tämä tapettu irakilainen mies on ennen Suomeen tuloaan joutunut lukuisten tappo- ja väkivaltayritysten kohteeksi, mutta siitä huolimatta ei ole katsottu, että häneen kohdistuisi reaalisia uhkaa, kun hän Irakiin palaisi. Mikä todistaa hengenvaaran, ellei se, että ihminen on aiemmin yritetty tappaa? Tämä on mielestäni ihan aiheellinen kysymys, ja sen tähden tämä hallitus todella tarttuu näiden puutteiden korjaamiseen — sekä talouden puutteen korjaamiseen että näiden laillisuuteen ja oikeusturvaan liittyvien kysymysten korjaamiseen. Ja todella, kun EIT:ltä tulee ratkaisu, niin poliisilla on silloin toimivaltaisena viranomaisena oma roolinsa siinä, että varmistetaan, että jatkossa menetellään Suomen perustuslain mukaisesti. Tässä tehdään Maahanmuuttoviraston, poliisin ja hallituksen hyvää yhteistyötä. Kullakin on oma tonttinsa ja asiaa viedään määrätietoisesti eteenpäin.

Rahoista kun puhutaan, niin tässä lisätalousarviossahan Maahanmuuttovirastolle tulee 6 miljoonaa lisää, ja ensi vuonna rahaa tulee peräti 13 miljoonaa lisää nimenomaan, jotta saadaan käsittely sujuvammaksi, ja juuri tällaisten panostusten kautta sitten taataan se, että jatkossa virheitä ei enää tapahtuisi. Samalla muun muassa siirretään työlupien käsittely työ- ja elinkeinoministeriöön, missä sen loogisesti kuuluisikin olla, ja tehostetaan silläkin puolella prosesseja, jotta jatkossa saadaan se työlupaprosessi myös hallinnollisesti sujuvammaksi. Ei siis laiteta pelkkää lisärahaa, vaan mietitään oikeasti myös hallinnon kehittämistä. Tällaista toiminnan tulisikin olla: ei vain rahan kaatamista erinäisiin kohteisiin, vaan todella [Puhemies koputtaa] toiminnan sisällöllistä kehittämistä ja tehokkuuden hakemista ja samalla sitä oikeusturvan vahvistamista, koska oikeus elämään on kuitenkin se kaikista keskeisin ihmisoikeus. — Kiitos.

15.13 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! On ensin todettava, että tässä lisätalousarviossa on hyviäkin asioita, muun muassa pelastustoimen tietohallinto- ja tietojärjestelmiin liittyvää rahoitusta, KEIJO-hankeeseen liittyvää rahoitusta ja hätäkeskusjärjestelmään liittyvää rahoitusta, mutta nämä rahat ovat sellaisia, joilla paikataan sitä olemassa olevaa, jatkuvaa rahapulaa näillä toimialueilla. Sisäministeriön budjetti on noin 1,5 miljardia vuodessa ja oikeusministeriön noin miljardi. Se on 2,5 miljardia, ja se on hyvin vähän rahaa koko valtion budjetista, jos ajatellaan, että ne ovat hyvin toimivan valtion kaksi keskeistä tunnusmerkkiä — se, että nämä asiat ovat kunnossa.

Mutta sitten tähän lisätalousarvioon. Tässä todetaan heti alkuun talouden näkymistä: ”talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista.” Minä hämmästelen, että nyt edellisessäkin lisätalousarviossa oli tämä sama lause ja näyttää siltä, että tätä nyt toistetaan tämän hallituksen osalta jatkuvasti yhä uudelleen ja uudelleen, vaikkeivät muut merkit näytäkään siltä, että talouden näkymät olisivat kovin myönteiset. Kuten täällä on jo useaan otteeseen todettu, niin työllisyystoimia ei ole tehty ja koko budjetti ja koko tämä valtioneuvoston — nämä menolisäykset — nojaa nyt siihen, että niitä työllisyystoimia tulee, ja sinänsä tämä on perin erikoista: olisikin ollut mielenkiintoista tietää, käykö työllisyydelle kuten vappusataselle ja hoitajamitoitukselle, että se on tyhjää puhetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Edustaja Zyskoviczille olisin kommentoinut tästä poliisin tavasta toimia. Hämmästelinkin tätä suunnattomasti myös itse, mutta sitten luin nämä artikkelit, joissa todettiin, että tämä päätös oli tehty sen jälkeen, kun oli käyty keskusteluja sisäministeri Ohisaloon kanssa. Niin että aivan suoraan poliisin päätökseltä se ei vaikuttaisi, mutta mistäpä minä tiedän. [Leena Meri: Onko se sopivaa?]

Sitten olisin ottanut vielä puheeksi osajat. En viitsi täällä mainita sitä sanaa, josta meitä aina moititaan, mutta kysyisin hiukan näistä osajista, joita kokoomus täällä koko ajan peräänkuuluttaa: miksi nämä osajat sitten työllistyvät jostain syystä siivousfirmoihin tällä hetkellä? Ja jos te kovasti tänne peräänkuulutat osajia, niin luulisi, että te samaan aikaan toisitte esiin sen, että tähän pitää säätää myöskin minimitoimeentulo, koska muuten käy niin, että jos ei toimeentulo ole 3 000, noin suurin pirtein, niin silloin sitä toimeentuloa täydennetään tulonsiirroilla, ja se ei voi mitenkään olla taloudellisesti meille järkevää. — Kiitos.

15.16 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Työllisyystoimenpiteitä tarvitaan todellakin nopeasti, ja on hyvä, että myös valtiovarainministeri Lintilä sen itsekkin sanoi varsin pontevasti tuossa puheenvuorossaan. Kyllähän täytyy sanoa, että myös tämä pitkittyvä postilakko, sen laajeneminen ja kärjistyminen, luo myös aika synkän varjon tähän tilanteeseen. Toivoa sopii, että se ei laajenisi sillä tavoin, että meillä sitten alkaisi tulla jo merkittäviä menetyksiä myös teollisuudelle ja elinkeinoelämälle.

Paikalla istui aika pitkään pääministeri Rinne, mutta hän nyt lähti täältä pois. Olisin kovasti toivonut sitä, että hänkin olisi ottanut osaa tähän keskusteluun, sillä kyllä täällä osa hallituspuolueiden edustajista, ehkä muiden kuin keskustan edustajista, on antanut ymmärtää, että nämä toimenpiteet ovat nyt aivan riittäviä, että ei ole mitään huolta, mitä täältä oppositiosta käsin on esitetty.

Suomessa on noin 50 000 järjestäytymätöntä yritystä. Nämä pienet ja keskisuuret yritykset ovat juuri niitä, joissa näitä työpaikkoja voisi syntyä ja joissa niitä syntyy, ja niitä syntyisi vielä enemmän, jos näillä työpaikoilla voitaisiin sopia nykyistä joustavammin paikallisista työehdoista, ja esimerkiksi tähän toivoisin hallitukselta kannanottoa. Samoin se, että saisimme pikaisesti käyttöön kristillisdemokraattien esittämän kannustavan perusturvamallin, olisi myös tärkeää. Kotitalousvähennyksen säilyttämisellä ja kohdennetuilla veronkevennyksillä kyettäisiin parantamaan ostovoimaa ja sitä kautta työllisyyttä.

Sitten täällä kyseltiin, mitkä nyt olisivat sitten niitä haitallisia yritystykä, joista oppositiopuolueet olisivat valmiit luopumaan. Kristillisdemokraattien puolesta totean, että esimerkiksi kauppa-alusten työvoimakustannustuki viihdemerenkulun osalta on yksi tällainen kohde. Tämä yritystuki väärin kilpailua ravintola-alalla, ja lisäksi tukeminen lisää esimerkiksi lähimaihin kohdistuvaa viinarallia ja vähentää siten verotuloja Suomessa.

15.19 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Kun katsoo hallituksen budjetin työllisyyslinjauksia, niin täytyy todeta, että meillä taitaa olla eri suunta. Työllisyystoimia kaivataan kipeästi.

Kokoomus julkaisi tänään oman vaihtoehtobudjettinsa, ja siinä toteamme, että puolella miljardilla voitaisiin välittömästi käynnistää pääradan sujuvamman liikenteen ja Turun yhteyden edellyttämiä raideinvestointeja, jos se kuokka saataisiin maahan välittömästi. Herääkin kysymys, miksi hallitus vain suunnittelee. Miksi hallitus ei panosta myös näihin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

hankkeisiin, joissa kuokka saataisiin todellakin välittömästi maahan? [Jari Myllykoski: Viime kauden valiokunnan jäsenet tietävät!]

Sinänsä panostukset nopeiden raideyhteyksien suunnitteluun ovat hyviä, ja ministeri Marin ansaitsee kiitoksen siitä, että hän tuli kokoomuksen linjalle. Ideologiset silmälasit heitettiin vihdoinkin nurkkaan, ja nopeita raideyhteyksiä toteutetaan hankeyhtiömallilla. [Pia Viitasen välihuuto] Suomi-rata-hankeyhtiön ja Turun hankeyhtiön perustamiseksi on käynnistetty neuvottelut, ja vihdoinkin käytetään ne rahat, jotka edellinen hallitus varasi tätä tarkoitusta varten. Aikaa on kuitenkin tuhlaillut aivan turhan paljon. Hallituksen hidastelu uhkaa nyt vaarantaa Suomen ehtimisen parhaillaan auki olevaan EU-rahoituksen hakuun, josta olisi tarpeen hakea muun muassa pääradan hankkeisiin rahaa välittömästi. Herääkin kysymys, ollaanko tässä nyt hukkaamassa hyvä työkalu hakea EU:n hankerahaa sen takia, että näiden yhtiöiden perustamisessa on kestänyt niin kauan, vaikka ne olisi voitu edellisen hallituksen valmistelun pohjalta ripeämminkin laittaa alulle. Toinen kysymys on se, miksi hallitus ei nyt välittömästi laita liikkeelle näitä investointeja, joissa kuokka saataisiin sekä pääradalla että Turun yhteyden osalta heti maahan. Kokoomus on valmis laittamaan näitä koko Suomen kannalta tärkeitä yhteyksiä heti kuntoon. Hallitukselta kaivataan kunnianhimoista tavoiteaikataulua ja selkeitä askelmerkkejä näiden hankkeiden toteuttamiseen.

15.22 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Minusta on erittäin hyvä, vaikka tänään käsittelemme täällä salissa tätä neljättä lisätalousarviota, käydä myös hieman laajempaa talouspoliittista keskustelua, sillä kuten juuri tässä keskustelun lomassa kuultiin, niin Kansainvälinen valuuttarahasto IMF on antanut tänään Suomelle lausunnon, jossa he toteavat, että näillä toimilla heidän arvionsa mukaan Suomen valtion velanotto jatkuu edelleen vuonna 23 noin prosentin verran suhteessa bruttokansantuotteeseen eli noin kahden miljardin euron tasolla. Tämä on erittäin vakava viesti Suomen hallitukselle, joka on nimenomaan ankkuroinut talouspolitiikkansa ja talouspolitiikan tavoitteensa siihen, että Suomen julkinen talous saavuttaa tasapainon vuonna 2023 — tämä kertoo siitä, että te olette erittäin kaukana tästä tavoitteesta.

Arvoisa hallitus! Tämä teidän talouspolitiikkanne on liimattu yhteen niin heiveröisesti, että nämä liitokset natisevat jo nyt toisistaan. Velanotto kasvaa, verotus kiristyy ja kaiken lisäksi myös työllisten määrä Suomessa laskee. Eduskunnan tietopalvelun mukaan hallituksen budjetti vähentää työllisten määrää 5 000 hengellä verrattuna siihen, että mitään ei tehdä — siis 5 000 hengellä. Toisaalta te olette sanoneet, että tavoittelette 75 prosentin työllisyysastetta, elikkä tältäkin osin suunta on väärä ja teidän täytyy muuttaa politiikkaanne.

Täällä aikaisemmin hallituspuolueiden kollegat ovat julistaneet sitä, miten budjettiriihessä saitte aikaiseksi tämän 25 kohdan työllisyyslistan. On vain tietysti ongelmallista, että valtiovarainministeriö ei ole pystynyt arvioimaan näille teidän työllisyystoimille minkäänlaista positiivista työllisyysvaikutusta. Mitä sellaisia työllisyystoimia ne sitten ovat, jos niillä ei aidosti ole vaikutusta tämän maan työllisyyteen? Samoin talouspolitiikan arviointineuvosto on lausunnossaan todennut, että työllisyysastetavoitteen saavuttamiseksi ei ole vielä esitetty toimenpiteitä. Nämä ovat myös vakavia viestejä tämän maan hallitukselle. Valtiovarainministeri Lintilä totesi täällä salissa aikaisemmin, että hallitus ei voi odottaa ensi vuoden syksyyn, ja tällä hän viittasi näiden työllisyystoimien tekemiseen. Mutta miksi kuitenkin te olette antaneet nyt kolmikantavalmisteluun kaiken mandaatin ja odotatte

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

täällä istuen, että tuleeko tuloksia vai eikö tule, kun te kuitenkin näette, että suunta on jo väärä: miinus 5 000 työllistä ensi vuonna.

Arvoisa puhemies! Olemme tänään julkaisseet oman vaihtoehtobudjettimme, joka tuo tähän maahan 60 000 työpaikkaa, tarjoaa tavalliselle työssä käyvälle suomalaiselle palkasta enemmän käteen, toivoa tulevasta. Ja kuten täällä edustaja Orpo aikaisemmin totesi, niin tämä on tilanne, jossa tämän hallituksen täytyy vetäytyä työllisyysriiheen ja tuoda tähän taloon vaikuttavat työllisyystoimet, joilla julkinen talous saadaan tasapainoon ja tämä hallitus pääsee tavoitteisiinsa.

15.25 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset siis tukevat tämän lisäbudjetin määrärahaesityksiä, mutta meillä on vastalauseessa kaksi kohtaa, ja tämä toinen kohta on avustus tasa-arvopalkinnon maksamiseen, momentti 23.90.59. Meillä on ollut täällä käytössä jonkin aikaa tämä tasa-arvopalkinto, ja viimeksi, vuonna 2017, se myönnettiin Angela Merkelille. Kun miettii sitä, miksi juuri Merkelille tasa-arvoperustein, niin ei voi muuhun johtopäätökseen tulla kuin, että sillä yritettiin ostaa Saksan myötätuntoa Suomelle noin yleispoliittisesti EU-kuvioissa, ja tämä on tietysti varsin käsittämätöntä. Ehdotamme, että tämä tasa-arvopalkinto jatkossa myönnetään vain suomalaisen tasa-arvotyöhön, ja siksi ehdotamme lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus muuttaa kansainvälisen IGEP-tasa-arvopalkinnon suomalaisen kohteeseen jaettavaksi Miina Sillanpään säätiön kautta.”

Miina Sillanpää oli pitkäaikainen kansanedustaja ja Suomen ensimmäinen naisministeri, ja uskon, että sosiaalidemokraatit — joihin hän, kunniakas persoona, kuului — [Maria Guzenina: Arvostamme häntä kovasti!] hyväksyvät ja tukevat ilolla tätä esitystä. Teiltä on nyt yksi ryhmänne jäsenkin tässä säätiön hallituksessa, että näin ollen elävä yhteys sinne.

Arvoisa puhemies! Sitten palaan vähän tähän yleiseen talouspolitiikkaan ja totean, että vaikka nyt huomenna käsitellään nämä vaihtoehtobudjetit, niin muutama lyhyt kommentti siihen, mitä tietoa nyt on tullut. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa ehdotetaan leikkauksia siten, että opiskelijoilta leikattaisiin 174 euroa vuodessa eli lähes 200 euroa opiskelijoilta. Onko kokoomus koulutuspuolue? [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Pitkäaikaisyöttömiltä kokoomus leikkaisi 287 euroa, lähes 300. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Ja sitten lapsiperheiltä tai yleensä perheiltä, 380 000:lta perheeltä, kokoomus leikkaisi, joista lähes 200 000 kuuluu alimpaan tulodesiiliin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oijoi-joi!] Tämä on se, mistä kokoomus tekee tilaa veronkevennyksille, jotka se haluaa kohdistaa kaikkiin tuloluokkiin, eli raju tulonsiirto, kohtuuton.

Nämä vain lyhyitä esimerkkejä tässä, mutta mitä sitten meidän perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti sisältää, niin me emme kyllä hyväksy sitä, että kaikkein heikoimmilta otetaan. Me olemme tukeneet täällä niitä parannuksia, joita hallitusohjelmaan ja hallituksen budjettiesitykseen sisältyy, ja esittäneet niihin vielä [Maria Guzenina: Kiitos!] parannuksia sairaiden, lapsiperheiden lapsilisiin, myös niille 1—3... [Puhemies: Nyt puhuja on siirtynyt lisäbudjetista vaihtoehtobudjettien esittelyyn!] — Näin on, ja herra puhemies... [Puhemies: Pysytään asiassa!] — Huomenna pääsemme paremmin käsittelemään näitä, mutta tässä on selkeä ero kokoomuksen ja meidän välillä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tänäänkin puhutaan lapsilisistä!] — Jari Myllykoski: Ja varmaan ensi viikollakin!

15.29 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Huomasin tuossa vain kokoomuksen puheenvuoroissa, että heillä oli kyllä aika vahvasti kanssa heidän... mutta ei tästä enempää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Harmi, että ministeri ehti lähteä. Olisin kysynyt, mitä toimenpiteitä hallitus on ajatellut kuntien tukemiseksi. Istun Hyvinkään kaupungin talouden tasapainostusryhmässä, ja pohdimme ensi vuoden budjettia. Kunnissa on todella, todella vaikea tilanne. Ymmärsin, että sieltä on tulossa joitakin lisärahoja, mutta ne kompensoivat tätä kiky-sopimusta, joten me olemme todella pulassa kunnissa. Jos tämä pitää paikkansa, mitä edustaja Ranne sanoi noista ratahankkeista — tätäkin olisin halunnut kysyä, jos täällä joku tietää, niin kertokaa ihmeessä — että kuntien pitäisi osallistua siihen, niin sanon, että kriisikuntia alkaa tulla ja vauhdilla. Ja oikeasti, me olemme Hyvinkäälläkin historiallisesti saaneet aina jotenkin luttuttua, mutta me olemme nyt aika pulassa. Odotan hallitukselta jonkinlaista kädenojennusta. En ole kuullut mitään kuntien tukemiseksi, ja tämä on ihan vakava viesti. Siellä on monien prosenttien korotuspaineet ja ei tiedetä, miten kohta selvitään tehtävistä. Pitäisi olla ennaltaehkäisyä, pitäisi olla pitkäaikaistyöttömien tukemista, on sakkomaksut, on paljon... on tosi vaikea tilanne. Tähän ei mitään keskustelua ole kuulunut.

Sitten tuosta, mitä tuossa tuli esille, että eduskunnan laskentapalvelusta on tullut tämä tieto: 5 000 uutta työtöntä ensi vuonna. Minä todella toivon, että tämä ei pidä paikkaansa. Sieltä sanottiin toiselta laidalta hallituspuolueesta, että siinä on jotain laskentaongelmia, mutta kyllä tämä aika pahalta kuulostaa. Silloin kaudella 2011—2015, viimeksi kun SDP:llä oli työministerin ja valtiovarainministerin salkku — ja nyt on myös työministerin salkku — tuli 100 000 uutta työtöntä. Jos tämä vauhti tätä menoa jatkuu, niin kyllä tämä pahalta näyttää. Tämä budjetti on kuitenkin laskettu sen varaan, että työllisyys ja ihmisten ostovoima paranevat. Meillä on paljon myös kotimaisen ostovoiman varassa, ja en näe kyllä kauheasti sellaisia panostuksia täällä siihen, että kotimainen ostovoima paranisi.

Puhuttiin myöskin rahan kippaamisesta ja kaatamisesta. Edustaja Suomela otti sen puheeksi. Tästä lauseesta olen samaa mieltä, mutta meillä taitaa olla vain eri käsitys siitä, miten sitä voi kipata. Meillä esimerkiksi lakivaliokunnassa otettiin kantaa nimenomaan tähän Maahanmuuttoviraston, hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden ketjuun. Kuten viime kyselytunnilla tuli esille, niin Itä-Suomen hallinto-oikeudessa turvapaikka-asioita on vuoteen 2018 mennessä 47 prosenttia enemmän. Sinnehän on tulossa nyt lisämäärärahoja, mutta kun tämä rahan kippaaminen loputtomasti ei auta. Edustaja Suomela sanoi, että tämä ei pitkällä aikavälillä auta ja että on tehty huonoja muutoksia — turvapaikkapuhuttelussa ei saa pitää avustajaa ja niin pois päin. No, näistä nyt ei ole vielä tänne eduskuntaan asti tuotu selvitystä, että mistä näissä päätöksissä on tässä kysymys. Jos muistan oikein, niin niissä palkkioissa, mitä on muutettu, oli ajatuksena se, että siellä on kattosumma, niin kuin yleensäkin oikeusavussa on kattosumat, että ei voi vaan pohjattomasti laskuttaa.

Haluaisin vain, että oltaisiin yhtä huolestuneita silloin, kun esimerkiksi yritin täällä ottaa keskusteluun sen, kun pieni lapsi oli ensikodissa ja eri lastensuojelun palveluiden piirissä, ja hän oli joutunut siellä, kolme kuukautta vanha pieni vauva, pahoinpidellyksi — loppullinen aivovamma. [Arja Juvonen: Kauheeta!] Ihmettelen, miksei tästä tule hirveätä haloota, kun Suomessa ihmisiä vammautuu, pieniä vauvoja lastensuojelun toimenpiteiden ollessa käynnissä. Ei semmoista kohua koskaan nouse kuin silloin, kun joku muu esimerkiksi tässä tapauksessa... — Se on tosi valitettavaa, olen todella pahoillani. Mutta se, että me lähtisimme estämään jokaisen kuolemantapauksen ympäri maailmaa, niin kyllä meidän täytyisi tässä kaikkien ottaa matkalaukut ja painella tuolla pitkin maita ja mantuja, eikä se silti tätä maailmaa pelasta. Jos nyt hoidettaisiin edes ne asiat, joita varten meidät on tänne valittu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Yksi asia, mistä olin tosi huolestunut, oli se, kun edustaja Rantanen tuossa toi hyvin esille sen, että nämä poliisin päätökset olisivat sen jälkeen muuttuneet tai tulleet voimaan, kun ministeri Ohisalo on käynyt keskusteluja. Minusta missään tapauksessa ei ole sopivaa, jos tämä pitää paikkansa, että ministeri puuttuu poliisin päätöksiin. Tässä vähän ylimmälle laillisuusvalvojalle vinkkaisin, että onkohan tämä ihan ok menettely.

15.35 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Muutama huomio tähän täällä tänään käytyyn keskusteluun. Alkuun edustaja Merelle kommenttina, että kyllä kuntien taloustilanne ja huolet on hallituksessa havaittu, ja ensi vuonna kuntia tuetaan 1,1 miljardilla enemmän kuin tänä vuonna [Leena Meri: Ne on niitä kikykompensatioita! Ne ei auta tähän!] Suunta kuitenkin on, että selkeästi valtionosuuksia ollaan kasvattamassa — toki täytyy myös jatkaa, mutta siihen suuntaan ollaan menossa.

Täällä on myös puhuttu raidehankkeista ja on nostettu esiin... [Perussuomalaisten ryhmästä: Ettekö tekin ollut siinä? SDP kannattaa kikyä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Jatkakaa vain rauhassa.

...muun muassa toteutusvalmiina käynnistämistä odottava Espoon kaupunkirata, ja tämä kaupunkiratahan on päätetty toteuttaa osana MAL-sopimuksia juuri sen takia, että se saataisiin nopeasti liikkeelle. Nämä MAL-sopimusneuvottelut ovat käynnissä valtion ja suurten kaupunkien kanssa, ja niiden on määrä valmistua vielä tämän vuoden aikana. Nämä kestävätkin liikennehankkeet ovat aivan olennainen osa valtion panoksia MAL-sopimuksiin. Kunnat vastaavasti MAL-sopimuksissa vastaavat osaltaan asuntorakentamisen vauhdittamisesta ja erityisesti kohtuuhintaisten asuntojen lisärakentamisesta.

Arvoisa puhemies! Täällä on peräänkuulutettu myös hallituksen ilmastotoimia. Hallitus on ilmasto- ja ympäristöministeri Mikkosen johdolla asettanut askelmerkit ilmastotoimien edistämiseksi. Heti alkuvuodesta käynnistetään energiaverotuksen uudistus ja jatketaan kiertotalouden edistämistä. Ensi vuonna jatketaan myös ympäristölle haitallisten tukien karsimista ja tehdään fossiilittoman liikenteen tiekarttaa, eli tämäkin työ on käynnissä, ja toimenpiteitä kyllä on tulossa.

Arvoisa puhemies! Täällä on myös keskusteltu Maahanmuuttovirasto Migrin resurssista ja niiden riittävydestä. Tätä asiaa on tosiaan käsitelty perusteellisesti hallintovaliokunnassa, ja huolet on tunnistettu. Kuten täällä on todettu, Maahanmuuttoviraston resurssit eivät tällä hetkellä riitä lakisääteisten käsittelyaikatavoitteiden asianmukaiseen toteuttamiseen. Tähän onkin saatava parannusta, ja sen eteen hallitus tekee työtä. Kuten edustaja Suomela täällä aiemmin totesi, kyse on lisärahan lisäksi myös toimintakäytäntöjen muutoksesta ja kehittämisestä. Tällä lisätalousarviolla korjaamme akuutin kriisin 5,8 miljoonalla eurolla. Migrin toiminnan kehittämisessä ja resursoinnissa on tärkeää varmistaa, että viraston lupaprosessit ovat tehokkaita ja laadukkaita, ja että niitä kehitettäessä ja nopeutettaessa huolehditaan päätösten oikeusvarmuudesta ja laadusta. Tämä on erityisen tärkeää nyt Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen langettavan ratkaisun jälkeen. Maahanmuuttovirastossa käydäänkin nyt tarkkaan läpi ratkaisua ja siihen liittyvää kokonaisuutta ja kartoitetaan tarvittavia toimenpiteitä yhdessä sisäministeriön kanssa.

Kuten täällä on todettu, myös työlupaprosesseja on nopeutettava. Tehostamiseen osoitettiin työ- ja elinkeinoministeriölle kehyspäätöksessä miljoonan euron lisämääräraha. Työperäisen maahanmuuton hallinnon siirtoa työ- ja elinkeinoministeriöön käsittelyn te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

hostamiseksi selvitetään parhaillaan sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä. Samalla selvitetään prosessien kehittämisen edellyttämät vaikutukset ohjausjärjestelmään ja hallintoon. Hallintovaliokunta totesi talousarviolausunnossa, että pelkästään hallinnon siirtäminen ei nopeuta lupakäsittelyä, vaan tarvitaan myös toiminnallisia ratkaisuja, prosessien kehittämistä esimerkiksi uudistuvan teknologian avulla. Onkin tärkeää, että tätä työtä ja uudistusta viedään nyt määrätietoisesti mutta huolella eteenpäin. Se on ihan meidän kaikkien etu.

15.39 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Meri nosti täällä tärkeän asian esiin, eli tämän kuntien talouden, mikä on varsin huonossa kunnossa, eikä sinne tarvittaisi enää uutta taakkaa. Mutta tästä hyvä esimerkki on, että hallitus on luvannut lukiokoulutukseen 18 miljoonan euron lisärahoituksen — todellisuudessa tästä noin 10 miljoonaa lankeaa kuntien maksettavaksi, ja sitten tämä noin 7 miljoonaa tulee valtiolta.

15.39 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Opiskelijoiden oleskelulupien prosessien viipyminen on johtanut kohtuuttomaan tilanteeseen, ja olisi täysin hallituksen käsissä ratkoa se muun muassa lisäämällä Migriin myöskin ensi vuodelle rahoitusta. Vetoankin nyt hallituspuolueisiin siinä, että he ottavat tässä asiassa vastuun [Maria Guzenina: Kuten se on ollut myös teillä!] eivätkä syyttele muita, vaan ryhtyvät toimeen ja [Maria Guzenina: Me otamme vastuun!] korjaavat tämän epäkohdan, jotta Suomessa pystytään lisäämään myös opiskeluperäistä maahanmuuttoa ja sitä kautta saadaan osaajia suomalaisille työmarkkinoille. Nyt tiedämme, että osaavan työvoiman saatavuus on jo kasvun este. Tämä on yksi konkreettinen, hyvä tapa pyrkiä vaikuttamaan siihen.

Ylipäätään koulutuksen ja osaamisen sektorin kansainvälisyys on haaste. Tällä viikolla julkistettiin tieto, jonka mukaan nuorten innostus lähteä opiskelijavaihtoon on jopa hiipunut. Se on kansainvälisessä ympäristössä, kansainvälistyvässä maailmassa huono ja negatiivinen kehityskulku. Toivon, että tämä olisi myös hallituksen tiedossa ja että tähän puututtaisiin mahdollisimman nopeasti muun muassa jatkamalla sitä työtä, mitä viime kaudella tehtiin sen edistämiseksi, että kaikki korkeakouluopinnot sisältäisivät jatkossa kansainvälistymisjakson tai vaihto-ohjelman ja että tätä pystyttäisiin laajentamaan myöskin toiselle asteelle. Tämä olisi erinomainen mahdollisuus myös edistää EU:n puitteissa Erasmus-ohjelmaa kasvattamalla.

Kannan vakavaa huolta tästä hallituksen talouspolitiikan isosta kuvasta. IMF on tänään lausunut asiasta oman varoittavan näkemyksensä, antanut evästyksiä hallitukselle. Se epäilee keskeisissä talouspoliittisissa tavoitteissa pysymistä ja niiden saavuttamista ja suosittaa Suomelle muun muassa naisten työmarkkina-asemaa vahvistavan perhevapaa-uudistuksen toteuttamista pikaisesti. [Pia Viitanen: Yhtä pikaisesti kuin edellinen hallitus?] Samoin se kiinnittää huomiota työllisyystoimien puuttumiseen. Muiltakin osin siellä oli teräviä huomioita muun muassa ympäristölle haitallisista tuista, joita tämä hallitus, joka nyt maassamme on, kaikista ennakkopuheistaan huolimatta lisää eikä vähennä ensi vuoden talousarvioesityksessä. Toivon, että tähän epäkohtaan puututte ja ryhdytte aitoihin ympäristö- ja ilmastotekoihin ettekä vain puhu asiasta.

Samoin haluaisin sitten kysyä sen perään, että kun valtiovarainministeri Lintilä täällä totesi, että kaikki nämä huomiot, mitä on tullut IMF:ltä tänään mutta aiemmin myös esimerkiksi komissiolta ja vaikkapa talouspolitiikan arviointineuvostolta — hän aina sanoo, että nämä huolet tunnustetaan. Millä tavalla tämä huolien tunnustaminen kääntyy ikään kuin ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

doksi toiminnaksi ja tekemiseksi? Missä on esimerkiksi vaikkapa arvostus tutkimusta ja tutkittua tietoa kohtaan? Tänäpä tässä salissa valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, SDP:n Johannes Koskinen kritisoi, kyseenalaisti eduskunnan oman riippumattoman tietopalvelun asiantuntemuksen, mikä mielestäni kuulosti kyllä jopa tuulahdukselta totuudenjälkeisestä ajasta. Kun näyttää siltä, että kun tietopalvelu kertoo meille riippumattomalla osaamisellaan, että hallituksen ensi vuoden budjetti heikentää työllisyyttä 5 000:lla, kyseenalaistetaan yhtäkkiä tämän riippumattoman asiantuntijaelimen, tietopalvelun, [Maria Guzenina: Hän kyseenalaisti kokoomusta, ei tietopalvelua!] osaaminen ja sen johtopäätökset.

Haluan tässä nyt todeta sen, että on aivan uudenlaista poliittista kulttuuria, mikäli lähdetään kyseenalaistamaan eduskunnan asiantuntemusta, virkamiesten, riippumattoman tietopalvelun asiantuntemusta. Tämä teidän toimintanne ei poista myöskään sitä tosiasiaa, että kun tarkastellaan ensi vuoden budjettia, niin eduskunnan tietopalvelun mukaan hallituksen budjetti vähentää työllisyyttä, heikentää työllisyyttä 5 000:lla. Tänäpä onneksi kuitenkin voimme iloksemme kertoa, että hallituksen budjetille on myös vaihtoehto. Kokoomuksen ensi vuoden vaihtoehtobudjetin toimilla työllisyyttä kasvatettaisiin jopa 60 000 työpaikalla. Toivon, että hallitus pystyisi edes osan näistä toimista nappaamaan itselleen ja sitä kautta vahvistamaan tätä kuvaa, joka tältä osin on pahasti menossa hallituksella metsään.

Tästä tutkimuksen ja tieteen arvostuksesta haluan todeta sen, että kun hallituspuolueet aina — aivan oikein — kauniisti puhuvat tutkitusta tiedosta ja tieteen ja tki:n merkityksestä, niin hallitus myöntää itsekkin, että ensi vuoden budjetissa tki-intensiteetti säilyy nykytasolla eikä oteta itse asiassa minkäänlaisia askeleita kohti sitä yhdessä, yli puoluerajojen solmittua yhteisymmärrystä tki-menojen 4 prosentin bkt-osuuden tavoitteesta, joka kattaisi sekä julkisen että yksityisen. Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa ensi vuodelle lisätään merkittävästi tieteen ja tutkimuksen määrärahoja ja perutaan ne hallituksen tekemät leikkaukset esimerkiksi Suomen Akatemialle, joita te ensi vuoden budjettiin esitätte. Pidän sitä häpeällisenä, kun puhutaan tutkimuksen arvostuksesta, että hallituspuolueet leikkaavat Suomen Akatemiaalta, siis Suomen kaikkein kirkkaimmasta, korkeatasoisimmasta tutkimuksesta useita kymmeniä miljoonia ensi vuonna. Toivottavasti edes tämän korjaatte. — Kiitos.

15.45 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies ja hyvät edustajat! Tähän aikaisempaan keskusteluun vielä omanakin huolenaiheenani jaan sen huolen, jonka edellinen edustaja toi esiin tutkimuksen ja korkeakoulutuksen rahoituksesta. Tosin on huomattava, että nyt tällä hallituskaudella sitä kyllä kurotaan kiinni, kun tulokset olivat toiset aiemmin. On syytä jatkossa miettiä, miten yhä enemmän saamme kiinni tutkimus- ja kehittämisuraa, joka on ihan olennainen sille, että tämän maan työllisyys ja talous kehittyvät suotuisaan suuntaan.

On hienoa kuulla, että nyt kokoomus on sitten vaihtoehtobudjetin tiimoilta muuttanut suuntaansa, mutta näytöt ovat toki jääneet aikaisemmin varsin laihoiksi. Toivottavasti yhteisesti tässä eduskunnassa voimme tunnistaa sen tosiseikan, että olemme edelleen jäljessä ja näistä positiivisista toimenpiteistä huolimatta, joita tämä hallitus on tehnyt koulutuksen eteen, meillä on toki vielä kirittävä tälläkin sektorilla, mikä on mitä olennaisinta talouden menestyksen kannalta.

15.46 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2019 neljänneksi lisätalousarvioksi, ja kuten täällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

on moneen otteeseen jo kerrottu, niin toki perussuomalaiset kannattavat niitä hyviä asioita, joita tänne on kirjattu.

Pidän erittäin tärkeänä sitä, että lasten ja nuorten psykososiaalista tukea vahvistetaan. Se on äärettömän tärkeä asia. Me tiedämme kaikki, että köyhyys lisää pahoinvointia perheessä. Työttömyys koskettaa vanhempia, sitä kautta syntyy masennusta. Se heijastuu lapsiin, ja sitä kautta tulee erilaisia ongelmia. Perussuomalaisten mielestä lapsilisiä tulisi korottaa kaikille lapsiperheille yhtä tasaisesti. Hallitus korottaa nyt lapsilisiä sinne suurimpiin perheisiin. Meille kaikki lapsiperheet ovat yhtä tärkeitä, ja meidän mielestämme se liike tulisi tehdä siitä ensimmäisestä lapsesta lähtien. Meillä on myös esityksenä se, että lapsivähennys palautetaan. Me haluamme sillä tavalla tukea myös tätä hallituksen pyrkimystä ja tavoitetta siinä, että yhä useampi lapsi voisi perheessä hyvin.

Kysynkin nyt niin hallitukselta kuin myös oppositiokokoomukselta: mitä te olette mieltä siitä, että lapsiperheiden asemaa parannettaisiin entisestään? Perussuomalaiset nostivat tämän esille sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, jossa tätä lasten hyvinvointia käsiteltiin, ja nyt olen ymmärtänyt, että myös muun muassa keskustan riveistä on kuulunut ääntä, että tekin haluaisitte korottaa lapsilisiä, että olisitte perussuomalaisten linjoilla, ensimmäisestä lapsesta lähtien jo. Kysynkin: mitä ajattelette tästä? Koska tänään puhutaan näistä lapsilisistä ja meillä on tulossa siellä muun muassa lausuma, että lapsilisiä korotetaan ensimmäisestä lapsesta lähtien, niin tähän haluaisin kuulla vastauksen.

Arvoisa herra puhemies! Erittäin tärkeänä pidän sitä, että rahoitusta kohdistetaan juuriin Kuopiossa tapahtuneen väkivaltaisen iskun jälkihoitoihin ja juuri tähän traumahoitoon ja -terapiaan. Tehkäämme kaikkemme yhteiskunnassa, että tällaiset tapaukset eivät toistuisi. Ne ovat aivan järkyttäviä, ja kaikki tuki sinne Kuopioon.

On erittäin hyvä asia, että rintamalisää tuntuvasti korotetaan. Se on tärkeä asia. Se nousi 50 eurosta 125:een, ja kiitos kaikille siitä, yhdessä olemme sitä päätöstä olleet tekemässä. Mutta kuten edustaja Koponen myös itse nostaisin esiin tämän huolen sotaveteraanien leskien pärjäämisestä ja niistä kotipalveluista, jotka olisivat myös heille tärkeitä, kuin myös kuntoutustoiminnasta. Eli heitä on keskuudessamme, ja olisi hyvä, että jollakin tavalla huomioitaisiin heidät.

Täällä on noussut tutkimus ja kehittäminen. On erittäin hyvä asia, että genomikeskus on saatu perustettua, syöpäkeskus. Joka ikinen toimi, mitä me teemme sen eteen, että voimme ennaltaehkäistä syöpää, on äärettömän tärkeä ja sitä myötä myös potilasturvallisuus.

Mielenterveyspalvelujen saatavuus on hyvin merkittävässä roolissa meidän tulevaisuuden Suomessa kuin myös tällä hetkellä, ja erityisesti perustason mielenterveyspalvelut ja toki se, että kunnat pystyvät palveluja tarjoamaan.

Vielä lapsista haluaisin nostaa esille sen, että meillä Suomessa muun muassa ADHD-lapsien hoitopolku siellä perusterveydenhuollossa on liian hidas, ja se on sellainen asia, joka pahimmillaan johtaa päiheteisiin, johtaa lääkkeiden väärinkäyttöksiin, jopa huostaanottoihin, kun lapset eivät saa apua. Eli on meillä paljon tehtävää täällä omassa maassa. Oma maa ensin ja sen jälkeen maailmanparantaminen. Pidetään hyvä huoli meidän vanhuksista, pidetään hyvä huoli meidän nuorista ja meidän lapsista, koska he ovat meille aarteita. Lapsi on kuin lasinen astia: jos sen rikot, niin sitä on hyvin vaikea saada korjattua.

Sitten, arvoisa herra puhemies, vielä tästä työllisyyspolitiikasta. Perussuomalaisten mielestä koulutuspaikkoja muun muassa hoiva-alalle pitää lisätä, jotta me saamme hoitajia sinne työmaalle ja sinne hoivakentälle, koska siellä on työpaikkoja. Työpaikkoja on auki, ja sinne täytyy löytää tekijöitä. Huolissani olen minäkin tästä 5 000 työpaikan vähenemisestä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

tä, eli mitä ihmettä oikein tapahtuu tässä hallituspolitiikassa? Kyllä minäkin luottaisin eduskunnan tietopalvelun laskelmiin, mutta millä tavalla tämä sitten perustellaan? Ja todellakin, kaudella 2014—15 SDP:n ollessa hallituksessa työttömiä tuli satatuhatta. Lisääntyykö tämä määrä nyt, seuraamme tilannetta.

15.52 Jenna Simula ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä salissa on useasti esimerkiksi keskustan edustajien toimesta kehuskeltu sillä, miten hallitus aikoo saattaa maasta ulos laittomasti täällä olevat henkilöt. Teillä ei kuitenkaan tunnu olevan toimivia keinoja siihen. Ette saa pakkopalautuksia hoitumaan, mutta vapaaehtoinenkin paluu tuntuu olevan vastatulessa. Lisätalousarviosta käy ilmi, miten vapaaehtoisen paluun määrärahoista tehdään vähennystä yli 4 miljoonaa euroa. Sinänsä hyvä, että näennäisesti rahaa säästyy, mutta erityisesti siellä keskustan riveissä voisitte vihdoin jo päättää, haluatteko näistä kielteisen päätöksen saaneista turvapaikanhakijoista eroon vai ette. Ainakin keinovalikoimanne on varsin surkea. [Ben Zyskowicz: Edustaja Kiviranta, hän puhuu teille!]

Mitä tulee noin muutoin tähän lisätalousarvioon, täytyy antaa kiitos Hailuodon kiinteän yhteyden edistämisestä, joskin kulut ovat todellakin nousseet alkuperäisestä. Ihmettelen, miten erilaisten hankkeiden aikataulut viivästyvät aivan liian usein ja kustannuksetkin karkaavat, kun tilaajana on valtio tai kunta.

15.53 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Ihan ensiksi se kaikkein tärkein, eli sotiemme veteraanien kotiin vietävien palveluiden ja kuntoutuksen määrärahan nostamisen osalta tervehdin en pelkästään ilolla vaan hyvin lämpimin ajatuksin sitä, että eduskunta maksaa isänmaamme itsenäisyyden varmistaneelle sukupolvelle vielä näin vuosikymmenienkin jälkeen velkaansa nostamalla näitä kuntoutusmäärärahoja. Se on kaikella tavalla kunnioitettava teko, ja hienoa niin. Se asia yhdistää tätä eduskuntaa. Näin uskon.

Mutta sitten on asioita, jotka myös erottavat. Prinsessa Ruususella uni kesti sata vuotta, ja nyt kun kuuntelen kokoomuksen edustajia, tulee semmoinen tunne, että teillä kesti ainoastaan 12 vuotta. Teillä oli viime kaudella valtiovarainministerin salkun lisäksi myös sisäministerin salkku, ja täällä edustaja Marttinen antoi runtua hallitukselle sisäisen turvallisuuden rahoista — ja taisi olla joitain muitakin — ja ylipäätensä syytti hallitusta alimitoittamisesta budjetin osalta. Nyt tulee kuitenkin lähes 30 miljoonaa euroa lisää poliisille, Rajalle, Hätäkeskukselle, Maahanmuuttovirastolle.

Meillä yksi semmoinen iso ongelma tässä talossa on se, että aina kun hallitus vaihtuu, niin aina ne ongelmat ovat uuden hallituksen mutta edellisten hallitusten tekemät työt eivät näy missään. Kyllä ne näkyvät. Nyt muun muassa tässä lisätalousarviossa kyse on edellisen hallituksen päättämästä talousraamista, jota nyt tämän hallituksen toimesta korjataan. Ennen kaikkea sisäisen turvallisuuden toimijoiden osalta meidän pitäisi yhdessä keskittyä siihen, millä tavalla varmistaisimme, niin kuin budjettikirjassa lukee sisäministeriön hallinnonalan kohdalla, hyvin henkilöresurssipainotteisten hallinnonalojen selviämisen aina kulloisestakin budjettivuodesta.

Sisäministeriön hallinnonalan osalta budjettikokonaisuus on aika staattinen ja kyse on siitä, millä tavalla pystytään varmistamaan eduskunnan toimesta esimerkiksi poliisikoulutukset, Migrin resurssit ja niin pois päin kestävästi, niin että ne kestävät vaalikausien ja budjettivuosien vaihtumiset. Sen sijaan, että jokainen puolue vuorollaan oppositiossa syyttää tulevaa hallitusta, toivoisin, että semmoinen pieni itsekritiikki ainakin näihin poliittisiin puheenvuoroihin sisältyisi. Se ainakin lisäisi kansalaisten luottamusta päätöksentekoon ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

toisi niitä todellisia ongelmia esiin sen sijaan, että ne ongelmat yritetään aina kaataa toistemme syliin.

15.56 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Täytyy kiittää edustaja Juvosta hyvästä puheenvuorosta. Hän oli perehtynyt tähän lisätalousarvioon ihan aidosti ja oli löytänyt sieltä ne erittäin tärkeät kohdat, joilla me pystymme parantamaan ihan tavallisten ihmisten tilannetta.

Kun täällä on paljon puhuttu kuntien vaikeasta taloustilanteesta, niin kyllä se näin on, että se 1,1 miljardia euroa, jonka hallitus on nytten tulevan vuoden budjettiinsa varannut, on 1,1 miljardia euroa enemmän kuin tänä vuonna 2019, ja se on ihan valtavan tärkeä asia siellä kunnille.

Lisäksi kun katsotaan, millä tavalla sivistyspuolue kokoomus viime kaudella leikkasi, niin nythän ollaan tekemässä aikamoinen täyskäännös tässä tilanteessa: ammatilliseen koulutukseen tulee lisärahoitusta 80 miljoonaa, ammattikorkeakouluille 20 miljoonaa ja yliopistoille 40 miljoonaa euroa ja indeksikorotukset päälle. Tämä on muuten tosi tärkeä asia. [Mari Rantasen välihuuto] Ja myöskin indeksikorotukset tulevat sinne kuntien talouden plusmerkkisinä nyt, ja uudet tehtävät rahoitetaan täysimääräisesti. Eli niin kuin teidän puheenjohtajanne, edustaja Zyskowicz totesi, kyllä me tässä hallituksessa ihan aidosti teemme hyvin erilaista politiikkaa kuin te, ja me olemme äärimmäisen ylpeitä siitä. Nyt me maksamme edelliseltä hallitukselta jäänyttä oikeudenmukaisuusvelkaa.

Kun täällä kyseenalaistettiin sitä, että tämä hallitus toimii myöskin luonnonsuojelun saralla kunniakkaasti, niin esimerkiksi Suomen luonnonsuojeluliitto toteaa, että tämä on vuosituhannen paras hallitusohjelma, ja WWF toteaa, että mikään aikaisempi hallitusohjelma ei ole sisältänyt näin paljon kohtia, joiden tavoitteena on luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen. Huomioikaa tämä. Huomioikaa tämä, edustaja Zyskowicz, kun te kritisoitte ja väitätte, että tämä hallitus ei ole luontomyönteinen. [Arja Juvonen: Tuleeko eläinsuojelulaki?]

15.58 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Ihan tähän edustaja Guzeninan puheenvuoroon totean sen, että hallitus on ohjelmassaan toteuttamassa paljon hyviä asioita ja tämä näkyy myös ensi vuoden budjetissa. Kun erikseen mainitsitte nämä ammattikoulujen 80 miljoonaa, niin siinä on se ongelma, että te esitätte niitä kolmeksi vuodeksi. Senkö jälkeen ne opettajat sitten irtisanottaisiin? Tuskinpa. Kokoomuksen tänään julkistama vaihtoehtobudjetti esittää tätä 80 miljoonaa pysyväksi ammattikouluille. [Pia Viitanen: Mitäs teki kokoomus hallituksessa?]

Mutta jos puhutaan yleisestä talouspolitiikasta, niin en tiedä, onko päivän uutinen se, että tämä Rinteen hallitus ensi vuodelle vähentää työllisyyttä 5 000 hengellä, [Maria Guzenina: Niinhän te väitätte!] vai onko uutinen se, että eduskunnan valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja edustaja Koskinen kyseenalaistaa eduskunnan tietopalvelun luvut. Ja nyt, edustaja Guzenina, jos sain teidän välihuudostanne selvää: tämä 5 000 ei ole siis kokoomuksen laskema luku, vaan tämä 5 000:n vähennys työllisyydessä ensi vuonna on eduskunnan tietopalvelun laskema luku, jonka se on laskenut hallituksen budjettiesityksestä. Eli on laskettu, mitä hallituksen budjettiesitys ja siihen liittyvät budjettilait tarkoittavat työllisyyden kannalta, ja eduskunnan tietopalvelu on todennut, että 5 000 työllistä vähemmän. Nyt edustaja Johannes Koskinen, joka on valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, kyseenalaistaa nämä luvut. No, totta kai ne voi kyseenalaistaa, koska jokainen ymmärtää, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

kyse on arviosta, siis kyse on tietopalvelun tekemästä arviosta, ja totta kai ne tietopalvelun tietokoneet tekevät sen arvion niiden ohjelmien ja sen ohjelmoinnin perusteella, mikä niihin on ohjelmoitu, mutta, edustaja Koskinen, jos te olette sitä mieltä, että eduskunnan tietopalvelun tietokoneet antavat vääriä tuloksia, niin kertokaa, mistä niitä oikeita tuloksia saa. Kyllä viime vaalikaudella — jolloin teillä ei ollut valitettavasti tilaisuutta olla täällä — esimerkiksi teidän oma eduskuntaryhmänne ja kaikki muut eduskuntaryhmät nojasivat tarvittaessa eduskunnan tietopalvelun lukuihin, ja me olemme täällä eduskunnassa tehneet yhdessä päätöksen, jolla on vahvistettu eduskunnan tietopalvelun voimavaroja, jotta tietopalvelu pystyy esimerkiksi tämänkaltaisia budjettivaikutuksia arvioimaan. Eli en kiistä, että tietysti se on arvio — kukapa tulevaisuudesta osaa niin tarkkaan sanoa — mutta jos tämä tietopalvelun käyttämä ohjelma ja malli ja muu antavat teidän mielestänne vääriä lukuja, niin kertokaa, mistä niitä oikeita lukuja saa, niin annetaan ne teidän budjettinne sinne laskettaviksi. Kun ottaa huomioon, että tämä Rinteen hallitus vähentää työllisyyttä ensi vuonna 5 000 hengellä, niin pitää sanoa niin kuin edustaja Vikman täällä jo sanoi, että pääministeri Rinne, meillä taitaa olla eri suunta. Me toimimme sen puolesta, että työllisyys paranee ja ihmiset saavat työtä ja sitä kautta toimeentuloa, emme suinkaan toimi niin, että työllisyys huononee.

Täällä keskustelussa tuli muutama näkökohta, joita lyhyesti kommentoin. Edustaja Suomela vaikutti hyvin tyytyväiseltä siihen, että poliisi on tulkinnut, että sillä on oikeus arvioida, laittaako se toimeen lainvoimaisia tuomioistuinlaitoksen päätöksiä vai ei. Minä ajattelen näin, että yleisesti ajatellaan, että poliisin toimivaltuudet pitää olla hyvin tarkkaan lainsäädännössämme säädetty, ja nimenomaan sieltä vihreistä ja muista vasemmistopii-reistä usein kyseenalaistetaan se, käyttääkö poliisi toimivaltaa, joka ylittää sen, mikä on lainsäädännössä annettu. Minä halusin vain tuoda esiin, että ei ole ongelmatonta, että poliisi, toki keskusteltuaan sisäministerin kanssa, päättää, että se ei toimeenpane lainvoimaisia oikeuslaitoksen päätöksiä. [Iiris Suomela: Mikä se ongelma on?]

Mitä sitten tulee tähän turvapaikkaprosessien kehittämiseen, niin sitähän hallitus esitti, että voitaisiin tämmöistä automatisoitua päätöksentekoa käyttää, ja eduskunnan perustuslakivaliokunta totesi, että tässä esityksessä oli lukuisia perustuslain vastaisuuksia. Tämä on nyt vähän naljailua edustaja Guzeninalle ja Viitaselle ja kumppaneille, jotka viime kaudelle aina olivat hallituksen kimpussa, jos perustuslakivaliokunta totesi ongelmia, ja totesivat, että kyllä tuo Sipilän hallitus on kummaa porukkaa, kun se jatkuvasti antaa perustuslain vastaisia esityksiä tänne eduskunnalle. Nyt pitää sanoa, että ministeri Ohisalo ilmeisesti on ollut esittelijänä tämmöiselle hallituksen esitykselle henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa, ja perustuslakivaliokunta on todennut, että siinä on ainakin neljä kohtaa, jotka ovat vastoin perustuslakia, ja on todennäköistä, että hallitus tulee peruuttamaan tämän esityksen. [Pia Viitaseen välihuuto] Eli Maahanmuuttoviraston pyrkimykset nopeuttaa prosesseja tätä kautta eivät ainakaan nyt tässä vaiheessa etene. Se, että niin paljon hallituksen esityksiä törmää perustuslakivaliokuntaan, johtuu minun mielestäni perustuslakivaliokunnan ylikireästä tulkintatraditiosta, mutta nyt en tietysti ota siihen kantaa, onko tässä asiassa siitä kyse, koska en ole perehtynyt tähän perustuslakivaliokunnan lausuntoon.

Aivan lopuksi, herra puhemies, totean sen, että kun puhuttiin näistä lapsiperheistä ja lasten psyykkisistä ongelmista, niin nyt vietämme tällä viikolla Mielenterveysviikkoa. Olisin odottanut, että hallitus olisi esimerkiksi tälle terapiatukialoitteelle, joka tulee ylihuomena keskusteluun, antanut vahvemmin tukensa, koska kyllä nämä lasten mielenterveyson-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

gelmat, joista esimerkiksi Iltä-Sanomien tällä viikolla on erittäin paljon kirjoittamassa, vaativat meiltä kaikilta päättäjiltä enemmän huomiota kuin mitä tähän saakka on annettu. [Vasemmalta: Oikein!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Muutaman edustajan nimi mainittiin, ja muutama heistä haluaa vastauspuheenvuoron. Ei mennä laajemmin debattiin.

16.04 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! En puheenvuorosani moittinut eduskunnan tietopalvelua sanallakaan. Sitä ovat väittäneet kokoomuksen puhujat. Puhuin vain siitä, että nämä ohjelmat ovat vajavaisia ja jos tiedetään ne olettavat, jotka ohjelmat pitävät sisällään, vaikkapa sosiaaliturvan ja työttömyysturvan leikkausten positiivisista työllisyysvaikutuksista, niin silloin syöttämällä sellaisia ehdotuksia, jotka tuottavat niitä positiivisia laskelmia, saadaan haluttu tulos. Tietopalvelu itse kertoo tässä vaihtoehtobudjetin laskelmassaan niistä rajoituksista, joita he ovat siinä käyttäneet, eli siellä on vain tietyt ehdotukset otettu mukaan, niiden syöttämisessä ohjelmaan on tehty yksinkertaistavia oletuksia, ja sitten me tiedämme, että nämä ohjelmat ovat vajavaisia. Ne ovat kehittyneet. Itse olin aikoinaan esittämässä näitä ensimmäisiä tietopalvelun lisäyksiä, ja olen tukenut vahvasti sitä, että siellä pitää tuottaa tällaista aineistoa eduskunnan käyttöön, mutta samalla pitää tiedostaa [Puhemies koputtaa] ne vajavuudet, joita näihin ohjelmiin sisältyy.

16.05 **Iiris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Tästä tietopalvelusta toteaisin aivan samaa kuin edustaja Koskinen edellä. On asioita, joita tällä laskentamallilla saadaan laskettua, kyseeseen tulevat lähinnä euromääräiset muutokset ihmisten tuloissa tai erilaisissa sosiaaliturvamuodoissa. Tällöin voidaan laskennallisesti sanoa, että kokoomuksen esittämällä 600 miljoonan leikkauksilla perusturvaan on työllisyysvaikutuksia, mutta kun taas katsotaan vaikkapa sosiaalipoliittista tutkimusta leikkausten vaikutuksista työllistymiseen, niin tiedetään, että kyse on paljon moninaisemmasta asiasta ja että köyhyyden syventäminen saattaa pikemminkin vähentää mahdollisuuksia etsiä töitä ja parantaa omia mahdollisuuksiaan työllistyä. Koulutuksen ja palveluiden vaikutuksia työllisyyteen ei tällä mallilla pystytä laskemaan oikein lainkaan, vaikka jälleen tutkimuksista tiedetään, että palveluihin panostaminen ja koulutus parantavat ihmisten työllisyyttä.

Mitä sitten tulee viranomaisten toimivallan arviointiin, niin siitähän voimme vapaassa demokratiassa käydä keskustelua tapauskohtaisesti. Se, että yhdessä hetkessä toinen taho kertoo, [Puhemies koputtaa] että käy asiasta pohdintaa, ei tarkoita, että ylipäätään kaikissa hetkissä suhtautuisi kriittisesti tiettyyn viranomaiseen [Puhemies koputtaa], vaan tämä tapauskohtainen harkinta on olennainen osa demokratiaa. Nyt kun kyseessä on EIT:n lausunto, mielestäni oli oikein, [Puhemies: Minuutti!] että tässä tapauksessa poliisi veti nämä johdopäätökset.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat! En avaa nyt laajempaa debattia. Lupasin vastauspuheenvuorot niille edustajille, joiden nimet äsken mainittiin.

16.07 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, edustaja Zyskowitz: Nyt on suunta muuttunut. Viime kaudella te tarjositte keppiä. Nyt vaihtoehtobudjetissa te tarjoatte pesäpallomailaa. Me olemme ottaneet ihmisen päätöksenteon kes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

kiöön, ja tämä on todella iso muutos. Me aidosti haluamme parantaa ihmisten asemaa. Yksi esimerkki tästä pesäpallomailasta on tässä teidän vaihtoehtobudjetissanne — edustaja Zyskowicz: oletteko te sen lukenut? Täällä nimittäin kokoomus lopettaisi eläkkeen kertymisen ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta, ja näin te olette löytäneet 500 miljoonaa euroa veronalennuksiin. Ja sitten, kun teidän edustaja Mykkäseltä kysyttiin, että kun te katsotte, että 7 miljoonan lisäys yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennykseen säästää yli 300 miljoonaa, niin sittenhän sinne kannattaisi laittaa 70 miljoonaa ja säästää tulee 3 miljardia, niin hän vastasi, että tämä on Sitran malli. Niin onko tämä teidän mielestänne nyt kestävä poliitikantekoa?

16.08 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siis näissä tietopalvelulaskelmissa, mitä tulee hallituksen budjetin työllisyysvaikutuksiin, ei ole kyse mistään kokoomuksen syöttämistä luvuista. [Johannes Koskisen välihuuto] Siinä on hallituksen budjettiesityksen työllisyysvaikutukset. Se, mitä kokoomuksen vaihtoehtobudjetin työllisyysvaikutuksiin tulee, niin ne tietopalvelu on laskenut myös erikseen. Mutta älkää sekoittako tilannetta. Hallituksen budjettiesitys eduskunnan tietopalvelun riippumattoman arvion mukaan vähentää työllisyyttä ensi vuonna 5 000:lla. Eli olisi ollut parempi kuin hallitus ei olisi tehnyt mitään, niin ei ainakaan olisi sitten vähentynyt työllisyys 5 000 henkilöllä.

Mitä sitten tulee tähän kotitalousvähennykseen, niin kun puheenjohtaja Mykkäseltä kysyttiin, että mihin tämä arvio perustuu, hän kertoi, että se perustuu Sitran tekemään laskelmaan. Kyllä se on ihan kestävä — jokin taho, riippumaton taho, on laskenut ja arvioinut, ja me olemme ottaneet sen sieltä. Minun mielestäni se on täysin kestävä, edustaja Guzenina.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Juuri korvaani tulleen tiedon mukaan myös edustaja Niemen nimi on mainittu, ilmeisesti silloin kun oli puhemies Vanhanen vielä paikalla, mutta myönnän vielä edustaja Niemelle.

16.09 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Kiitokset, arvoisa puheenjohtaja! [Puhemies: Puhemies!] Haluan kiittää hallitusta, ja tietysti meitä kaikkia, siitä, että veteraaneille tuli näinkin tuntuva kuukausikorotus heidän rahaansa.

Haluan hieman ottaa kantaa siihen, että se kaikki raha, mitä nyt poliisille on lisää myönnetty — voitte uskoa, että se tulee todella tarpeeseen. Kenttävalvonta ja hälytystehtävät ovat ihan ääri rajoillaan, tutkinta on ääri rajoillaan.

Sitten haluan hieman ottaa kantaa tuohon — me poliisitaustaiset kansanedustajat olemme hetken kuluttua lähdössä tapaamaan poliisiylijohtajaa, ja varmasti keskustelussa nousee esille tämä päätös — että nyt ei palauteta ketään. Pidän sitä kyllä melko kummallisena. Jos itse olisin tuolla kenttävalvontaa suorittamassa, voinko tehdä valvontaa sillä tavalla, että otan vain joka toisen punaisiin ajajan, ja päätän itse, että no, tuo nyt ei rikkonut lakia? Kyllä tässä joku järki täytyy tähän asiaan löytyä. [Anna Kontula: Koko ajan poliisi tekee valintoja!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt puhujalistaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

16.10 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on ollut varsin mielenkiintoinen, ja varmaan huomenna saamme vielä mielenkiintoisemman jatko-osan, kun menemme tähän kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin hieman syvemmältä.

Puhemies! Kyllä minun täytyy sanoa, että vasta ne pintapuoliset raapaisut, mitä olen päässyt käsiksi tähän kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin, kyllä antavat aika järkyttävän kuvan siitä, millainen on kokoomuksen usko ja oppi siihen, että mitkä keinot tänä päivänä, tämän päivän maailmassa, olisivat niitä ratkaisuja ongelmiin. Nimittäin minusta on aivan uskomatonta, ihan kuin emme olisi viimeisen neljän vuoden aikana tarpeeksi nähneet, mitä kokoomuslainen politiikka toi pienituloisten eläkkeensaajien arkeen, mitä se toi pienituloisille lapsiperheille, mitä se toi työttömille, mitä se toi oikeastaan heikompiosaisille. Se toi leikkauksia leikkauksien jälkeen, se toi aitoja toimeentulo-ongelmia, ja minä ainakin, puhemies, kyllä uskon siihen, että kun täällä nyt puhutaan vaikka taloudesta, niin se, että näiltä ihmisiltä niitä viimeisiä lateja vielä leikataan, ei varmasti myöskään talouden rattaita pyörimässä pidä. Ja kyllä olemme nähneet nämä seuraukset. Olemme nähneet kokoomuksen keppilinjan seurauksen. Tämä aktiivimalli pistetään nyt onneksi roskakoriin. Edelleen se on kokoomuksen salarakas. Senhän takia kokoomus teki jopa välikysymyksen, kun ei löytynyt hallitukselta keppiä riittävästi, ei löytynyt.

Ja minä kyllä, puhemies, rohkenen nyt sanoa, että täällä edustaja Guzenina on esimerkiksi moneen kertaan tuonut esiin sen, että nyt tämä sama kokoomuksen linja tässä vaihtoehtobudjetissa jatkuu vain astetta rankempana. Ihan oikeasti, mieltikää niitä ihmisiä, jotka ovat tässä neljä vuotta katselleet tätä leikkauspolitiikkaa. Heiltäkö pitäisi edelleen leikata työttömyysturvaa, heiltäkö pitäisi leikata asumistukea, heiltäkö pitäisi leikata toimeentulotukea, niin kuin kokoomus haluaa, yhteensä 600 miljoonaa? Ja vielä pisteenä i:n päällä: ihanko totta, että näiltä ihmisiltä pitäisi vielä viedä oikeus siihen, että ansiosidonnainen työttömyysturva kerryttää eläkettä? [Puhemies koputtaa] Missä on teidän sydämenne? Missä on teidän omatuntonne? Missä on teidän myötätuntonne näitä ihmisiä kohtaan? [Sami Savio: Onko sitä?]

Tässä on kysymys onneksi, puhemies, suunnanmuutoksesta. Tässä kohtaa todellakin suunta on muuttunut. Ymmärrän sen, että kokoomuksen täytyy totta kai oppositiossa ollessaan muutenkin ideologiasta... — He ovat sitä mieltä, että suunta on väärä. [Puhemies koputtaa] Mutta antakaa meille muille mahdollisuus uskoa siihen, että tämä oikeudenmukaisuuden suunta voi olla joskus jopa ihan oikea. Ja tämän haluan sanoa nyt vakavasti, koska hieman pistää merkille tämä, kuinka kokoomus... [Puhemies koputtaa] — Puhemies, tulen sinne. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tulkaa toki, arvoisa edustaja, tänne. Muistutan tässä samalla, että meillä on nyt käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2019 neljänneksi lisätalousarvioksi. Oppositio puolueiden vaihtoehtobudjetteja pääsemme haukkumaan myöhemmin tällä viikolla.

— Pääsemme, ja varmasti huomenna keskustelemme myös rakentavasti niistä.

Puhemies! Tämä oli tällaista vastauspuheenvuoroa kokoomukselle, joka on omissa puheenvuoroissaan keskittynyt täsmälleen näihin samoihin asioihin, mistä minä äsken puhuin.

Tämä vastauspuheenvuoro jatkuu vielä sen verran, että haluan sanoa, että minusta on suorastaan liikuttavaa katsella nyt tätä kokoomuksen suurta huolta tätä uutta politiikkaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

kohtaan. Moititaan sellaisia asioita tämän vuoden budjetissa, jotka kokoomus on itse tehnyt — me elämme heidän budjettivuottaan — ja sitten haikaillaan tämän aika epäoikeudenmukaisen politiikan perään, mitä kokoomus haluaa jatkossakin harrastaa.

Mitä tulee sitten näihin arvioihin, mitä tämän hallituksen linjasta on sanonut vaikka tuore IMF:n raportti, niin siellä on myöskin ihan myönteisiä asioita. Siellä myönteisesti arvioidaan esimerkiksi tavoitteita sosiaalisesta eheydestä, tavoitteita työllisyydestä, tavoitteita ilmastosta, ja todetaan, että voi olla haastetta päästä tähän kestävyystavoitteeseen, mutta jos työllisyystavoitteessa onnistutaan, niin se on mahdollista. Ja mietinpä vain, että mitä mahtoi ministeri Orpon vastaavista budjettiesityksistä nämä samat instanssit sanoa. Muistan, että siellä rajusti kritisoitiin koulutusleikkauksia, siellä peräänkuulutettiin rakenneuudistuksia. Ja, puhemies, sanonpa vain, että kun täällä kokoomus äsken sanoi, että pikaisesti on tultava perhevapaaudistus tältä hallitukselta pöytään heti, niin kuinka nopeasti kokoomus sen teki viime kaudella. Hohoi, odotan vielä tuloksia. Mutta, puhemies, tässä.

16.15 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Olemme käyneet värikästä keskustelua. Voi olla, että oma puheenvuoroni kuulostaa nyt vähän teknokraattiselta ja kuivalta tässä. Mutta ajattelin aluksi todeta, että me käsittelemme lisätalousarviota, joka suuruudeltaan on yksi promille, siis yksi tuhannesosa, valtion budjetista, 55 miljardista 56 miljoonaa. Siellä on tärkeitä asioita, mutta pitkälti myös eräitä teknisluontoisia asioita.

Työllisyys on ollut voimakkaasti keskustelun kohteena, ja se on tietysti perusteltua. Työllisyysastehan tarkoittaa 15—64-vuotiaita ihmisiä, jotka ovat olleet vähintään viikoittain yhden tunnin työssä. Meillä on pitkä aikasarja työllisyysasteen seuraamisesta. On tietysti kohtuutonta, että kun uusi hallitus aloittaa, oli se sitten edellinen tai sitä edellinen tai nykyinen hallitus, niin heti ensimmäisen kuukauden päästä oletetaan, että sen vaikutukset näkyvät.

Sen takia olen itse suorittanut arvion syyskuun työllisyysasteesta viiden viime vuoden aikana, ja tulokset ovat seuraavat: Syyskuussa 2015 työllisyysaste Suomessa oli 68,8 prosenttia. Siitä vuosi eteenpäin syyskuussa 2016 se oli noussut 0,4 prosenttiyksikköä ollen 69,2 prosenttia, siis varsin vähän. Mitä tapahtui seuraavan vuoden aikana? Syyskuussa 2017 se oli 69,3 prosenttia, nousua edellisestä syyskuusta 0,1 prosenttia. Ensimmäisen kahden vuoden aikana nousua oli ollut yhteensä puoli prosenttia. Sen jälkeen tapahtui kylä merkittävä hyppäys, niin että syyskuussa 2018 työllisyysaste oli 71,4 prosenttia, nousua 2,1 prosenttiyksikköä, pitkälti taustalla maltillinen tuloratkaisu ja kansainvälisesti hyvä talouskehitys. Syyskuussa 2019, joka on viimeisin luku, työllisyysaste oli 72,7 prosenttia eli 1,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuosi sitten. Koko sinä aikasarjana, minkä löydän Findikaattori-tietokannasta, Suomessa on kerran ollut syyskuussa työllisyysaste yli 73 prosenttia. Se oli vuonna 1990.

75 prosentin työllisyysaste vuositasolla, nyt olen käyttänyt kuukausikohtaisia lukuja, on todella kova tavoite. Itse olen täysin varma ja optimisti siinä, että se tullaan saavuttamaan, mutta halusin näillä luvuilla osoittaa, että tämä saattaa joskus olla hidasta, joskus nopeampaa, siihen vaikuttavat monet eri asiat.

16.18 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Kommentoin kahta asia tämänpäiväisessä keskustelussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Ensin hieman keskustelusta työllisyydestä. Minä alan olla sitä mieltä, että nykyinen työllisyyskeskustelu pikemminkin etäännyttää meitä kaikenlaisista työllisyystavoitteista, prosentteihin katsomatta, kuin tuo sitä lähemmäksi.

Ensinnäkin meidän työllisyyskeskustelu on pitkälti sidottu työllisyysasteeseen sen takia, että se on helppo, tuttu ja pitkältä ajalta, vaikka kaikki tässäkin salissa tietävät, että kansantalouden edun mittaamisen näkökulmasta työllisyysaste on erittäin heikko ja jopa osin harhaan vievä mittari.

Toiseksi, SISU-järjestelmän käyttöön ottaminen on johtanut työllisyyskeskustelun siihen, että me emme enää puhu niistä isoista rakenteellisista muutoksista, joissa yhteiskuntaa kehitetään oikeasti eteenpäin, vaan sen sijaan keskustelua käydään niiden pikku kikkosen ympärillä, joidenka tulokset pystytään laskemaan. Kun koulutustasossa tapahtuvan muutoksen tai ihmisten sosiaaliturvassa laajamittaisesti tapahtuvan muutoksen vaikutuksia työllisyyteen ei pystytä mittaamaan, niin silloin keskitytään mittaamaan niitä mikrokooppisia muutoksia, joihin meidän hyrrät pystyvät. Ja tämä taas johtaa siihen, että sen sijaan, että me ajaisimme täällä kansakunnan parasta ja pyrkisimme rakentamaan tähän maahan semmoisia työmarkkinoita, jotka oikeasti pitävät kansantalouden pystyssä, pitävät ihmiset leivässä ja pitävät jonkinnäköisen järjestyksen tässä maassa, me väsäilemme toisarvoisia pikkuaasioita. Eli kun huomenna keskustelua taloudesta jatketaan, minä kovasti peräänkuulutan poliitikoilta älyllistä rehellisyyttä ja analysointikykyä. Tehdään tästä sen arvoista politiikkaa, mitä kansalaiset meiltä, toivottavasti, osaavat odottaa.

Toinen asia, mitä haluan kommentoida, on tämä keskustelu poliisista ja poliisin äskettäisestä ratkaisusta lopettaa turvapaikan hakuprosessiin liittyvät palautukset siksi aikaa, että tuomion vaikutukset ja siihen liittyvät mahdolliset prosessiongelmien on selvitetty. Minusta on hurskastelua olla kauhistunut siitä, että poliisi tekee itsenäisen päätöksen sen suhteen, missä järjestyksessä ja aikataulussa se jonkin tehtävän hoitaa, kun tässä maassa ei koko sen 100-vuotisen itsenäisen historian aikana ole ollut semmoista poliisia, joka ei tätä priorisointia olisi tehnyt ihan joka ikinen päivä. Ihan joka ikinen päivä poliisi jättää osan poliisilain perusteella sen tehtäväkenttään kuuluvista asioista hoitamatta tai siirtää jonkin asian hoitamisen vähän myöhemmäksi sen takia, että jotakin kiireellisempää tulee vastaan tai joku vaatii lisäselvityksiä. Tämä on aivan normaalia. Tässä ei ole mitään uutta eikä outoa.

Myöskin palautuksien osalta tällaista harkintaa on käytetty ainakin nyt vuosia, niin kauan, että se on vakiintunut meille normaaliksi osaksi järjestelmää. Esimerkiksi sillä perusteella, että lapsella on ollut koulu kesken, on saatettu siirtää palautusta sen verran, että kouluvuosi on saatettu loppuun, ennen kuin sitten on lähdetty kotimaahan, tai jonkun muun syyn takia. Poliisi hoitaa jatkuvasti erilaisia tehtäviä, ja olisi kovin kummallista, mikäli poliisi ei pystyisi priorisoimaan tilanteen vaatimalla tavalla näitä tehtäviä suhteessa toisiinsa.

Minun nähdäkseni se, että me saamme äärimmäisen vakavan moitteen kansainväliseltä tuomioistuimelta, on huomattavasti parempi syy keskeyttää jokin toiminta hetkeksi ja pysähtyä miettimään, kuin esimerkiksi se, että resurssipulan takia poliisi tekee jatkuvasti ohivetoja ja jättää rikoksia selvittämättä. No, voisiko olla toisin? Voisiko poliisi selvittää, hoitaa pitkän kaavan mukaan kaikki tässä maassa tapahtuva rikokset, jotka sen tietoon tulisivat? Kyllä varmaan voisi, jos poliisin resurssit kolmin- tai nelinkertaistetaan, mutta vielä toistaiseksi me emme ole ikinä eläneet sellaisessa todellisuudessa, eikä nyt näytä, että aivan lähitulevaisuudessa tultaisiin elämäänkään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

16.23 **Iris Suomela vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Kontula kävi hyvin läpi, millaisia ongelmia se tuottaa, jos keskitytään pelkästään siihen, mitä yksi laskennallinen malli meille todellisuudesta kertoo, ja tähän tahdon yhtyä, sillä on todellakin niin, että jokainen puolue Suomessa ymmärtääkseni haluaa nostaa suomalaisten koulutustasoa — siihen olemme peräti yhdessä sitoutuneet — haluaa vähentää köyhyyttä täällä ja haluaa varmistaa, että jokaisella on hyvät edellytykset omalle elämälleen. Nyt kun tietopalvelu tuottaa sen tiedon, että esimerkiksi köyhimpien suomalaisten sosiaaliturvan korottaminen 20 eurolla vähentää työllisyyttä, oppositio rientää siihen lopputulemaan, että tämän työllisyyden laskennallisen heikkenemisen takia ilmeisesti tämä korotus olisi pitänyt jättää tekemättä. Ollaan kyllä syvässä kuopassa, kun pitäisi pystyä tekemään kestäviä ratkaisuja kokonaisuuden kannalta, ei pelkästään sen kannalta, mitä yksi malli meille työllisyydestä kertoo.

Jos katsotaan empiirisen tutkimuksen kautta, mitä todella tapahtuu, jos kaikista köyhimpien tilannetta kohennetaan edes vähän, 20 eurolla esimerkiksi, niin se, että ihmiset todella jättäisivät työllistymättä, ei ole mitenkään ainakaan niin suoraviivainen asia kuin mitä oppositio tässä antaa ymmärtää, eikä myöskään tietopalvelu väitä, että väistämättä kävisi niin, että nämä ihmiset sitten jäisivät kotiin. Päinvastoin, empiirisen tutkimuksen pohjalta me tiedämme, että valtaosa kaikista köyhimmistä sosiaaliturvan varassa elävistä suomalaisista todella haluaisi käydä töissä, vaikka oma tulotaso ei siitä merkittävästi kohenisi. Ongelmana vain on, että meillä on tilanteita, joissa sosiaaliturvan rakenteiden ja viritysten takia työn vastaanottaminen ei kannata aina, koska ei voi olla varma, menettäkö siinä enemmän sosiaaliturvaa kuin mitä palkkatuloina saa. Tämä koskettaa etenkin ihmisiä, jotka tekevät osa-aikaista työtä, ihmisiä, jotka tekevät keikkatöitä, näitä yhä yleisempiä työn muotoja. Sen tähden onkin tärkeää, että hallitus tarttuu sosiaaliturvan uudistamiseen. Jälleen kerran, sosiaaliturvauudistus tulee tuskin olemaan sellainen, että pystyttäisiin tietopalvellulla arvioimaan, kuinka paljon työpaikkoja se tuottaa tai jättää tuottamatta, mutta silti se on tehtävä, koska se on tämän maan parhaaksi ja koska tutkimusta laaja-alaisemmin katsottuna me pystymme tietämään, että se todellakin on keino parantaa työllisyyttä.

Joten todella peräänkuulutan erilaisten tietolähteiden yhdistelyä, empiirisen tutkimuksen ottamista näiden mikromallien rinnalle, jotta voimme kattavammin kehittää tätä maata. Jos mennään tähän suuntaan, jossa edustaja Kontulan sanoin ”pienellä kikkailulla” säädetään lukuja niin, että saadaan joitain laskennallisia vaikutuksia aikaan yhdellä kapeasti mitatulla sektorilla, niin se ei kyllä vie tätä maata yksinänsä eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Pitää pystyä katsomaan todellisuutta laajasti ja kuuntelemaan ja hankkimaan tietoja muualtakin kuin sieltä sinänsä hyvin ansiokkaasta tietopalvelusta. Kukaan ei täällä ole sanonut, etteivätkö ne luvut noiden parametrien ja noiden mallien pohjalta pitäisi paikkaansa, [Puhemies koputtaa] mutta se on vain yksi suppea tietolähde.

16.27 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Vielä haluan mainita nuorten ja lasten mielenterveyspalveluista ja siitä, millä tavalla voisimme heitä tukea. On todellakin niin, että me vietämme tällä hetkellä Lapsen oikeuksien viikkoa ja me vietämme myös Mielenterveysviikkoa, ne ovat tällä hetkellä menossa, ja ensi viikolla meillä on omaishoitajien viikko, eli meillä on kaikki tärkeät viikot tulossa, ja kaikkien heidän asioista haluan jotakin tässä mainita.

Lapsiperheköyhyys on erittäin vakava asia Suomessa, ja yhä useampi perhe kärsii lapsiperheköyhyydestä. Olemme täällä käsitelleet lapsilisäasiaa sosiaali- ja terveysvaliokun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

nassa, ja kun lisätalousarvio kohdistaa resursseja sinne lisävoimavaroihin tukeakseen mielenterveyspalveluja lapsille ja nuorille, niin nostan tämän lapsilisäteeman myös esiin. Näen, että sillä on köyhyyttä vähentävä vaikutus ja se ennaltaehkäisee myös ongelmia perheissä. Jos ei ole varaa ostaa esimerkiksi vaatteita lapselle, niin hän voi joutua kiusatuksi, ja tämä kiusaamisteema on yksi, minkä esimerkiksi me nostamme omassa vaihtoehtobudjetissamme esiin. Haluamme tehdä kaikkemme koululaisten mielenterveyden edistämiseen ja kiusaamisen ennaltaehkäisemiseen.

Perussuomalaiset ovat nostaneet esiin täällä eduskunnassa lapsilisän korottamisen jo ensimmäisestä lapsesta lähtien. Huomasin, että myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Vehviläinen on saapunut saliin, niin tiedustelin tieltä, mikä teidän kantanne on tähän lapsilisän korottamiseen. Olen lukenut uutisista, että olette tullut perussuomalaisten linjoille, että myös ensimmäisestä lapsesta lähtien haluaisitte kenties korottaa sitä lapsilisää, niin olisiko siinä sellainen yhteinen tahtotila meille täällä eduskunnassa, että antaisimme sen signaalin lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi, hyvinvoinnin edistämiseksi, että näkisimme kaikki lapsiperheet ja huomioisimme heidät. Viime viikolla tästä asiasta äänestettiin, meillä oli siinä jo pykälämuutosesitys, tänään esittelen meidän lausumamme, ja toivon toki, että sitten, kun eduskunnassa äänestämme, saisimme tuen oppositio—hallitus-rintamasta huolimatta tälle perussuomalaisten lausumalle.

Mutta sitten vielä tähän lisätalousarvioon. Täällä kohdennetaan 11,2 miljoonaa euroa soteen, siitä menee osa tietojärjestelmiin. Kysyisin teiltä, hyvä ministeri, siellä aitiiossa, että mitä sille sote-uudistukselle nyt kuuluu, kun loppuvuosi on tulossa. Onko jotakin, mahdollisesti erillisratkaisua, esimerkiksi tänne Uudellemaalle? Kohdistuuko tässä rahoitusta siihen? Me olemme hyvin innoissamme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa odottamassa, milloin alkaa tulla niitä lakiesityksiä, että pääsisimme asian kanssa eteenpäin, mutta toki tieto on erittäin tärkeää meille.

Perussuomalaisten mielestä laittomasti maassa oleskelevien paikka ei ole Suomessa, vaan heidät pitää palauttaa. Se on meidän vankkumaton linjamme. Hallitus kohdistaa budjetissa 5,4 miljoonaa vuosi toisensa jälkeen, vuodesta 2018 alkaen. Meidän mielestämme sen ei kuuluisi mennä niin. Ei ole kenenkään etu, että laittomasti maassa oleskelevat ovat täällä meidän Suomessamme, meidän kaduillamme.

Tämä lisätalousarvio kohdistaa myös 500 000 euroa tahdosta riippumattoman psykiatrisen hoidon kustannuksiin niissä tapauksissa, kun henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa, eikä hoidon maksaja määräydy minkään muun lainsäädännön nojalla. Minua huolestuttaa suuresti se, että kun yhteiskuntamme antaa palveluja, niin olisi hyvä, että ne kustannukset saisimme perittyä takaisin. Ja myös tästä haluaisin kuulla, että onnistuuko tällainen takaisinperintä milloinkaan tai koskaan. Se olisi myös sellainen tärkeä signaali, että kun saa, niin sitten myös se jostakin peritään takaisin.

Vielä mielenterveyteen liittyen: me kohdistamme iltapäivätoiminnan ja liikunnan tukemiseen myös resursseja, mikä on erittäin tärkeä teema myös siinä, että jokaisella olisi harrastus, jokaisella olisi tekemistä, se edistää mielen hyvinvointia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Edustaja Vehviläiselle myönnän vastauspuheenvuoron. Laajemmin ei debattiin tässä yhteydessä mennä.

16.31 **Anu Vehviläinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Juvosen kanssa siitä, että lapsiperheköyhyys on vakava asia ja sen takia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

lapsilisien korottaminen on tärkeää. Mutta kuten olemme saaneet molemmat sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa selvityksen, niin jos lapsilisää nostettaisiin 10 eurolla ensimmäisestä lapsesta alkaen, se maksaisi 120 miljoonaa euroa. Ja kuten tiedämme, tässä lisätalousarviossa sellaista summaa ei tähän ole.

Samassa yhteydessä haluan tuoda esille sen, mistä keskustelimme viime viikolla lapsilisää koskien tässä ensimmäisessä käsittelyssä, kun oli tämä ko. ensi vuotta koskeva esitys: keskustassa ajatellaan laajemmin niin, että kun syntyvyys vähenee ja sitä kautta tulee säästöjä sinne lapsilisämomentille, niin meidän pitäisi pystyä ehkä yhteisesti arvioimaan sitä, voisimmeko käyttää sen lyhentämättömänä lapsilisien nostoon ja sitä kautta saada sinne lapsilisiin riittävästi tämmöistä niin kuin korotusvaraa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja puhujalistaan.

16.32 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Täällä on käyty keskustelua eduskunnan tietopalvelusta, ja hämmästelen vähän sitä. Siellä kuitenkin virkamiehet toimivat virkavastuulla ja tekevät sitä työtä, mitä me sinne annamme ryhmistä, ja kyllä minusta siihen pitää voida luottaa. Kun muistelen taas tapani mukaan vähän menneitä, niin kyllä viime vaalikaudella oppositiopuolueet, jotka olivat täällä vasemmalla, luottivat täysin tuon... [Anna Kontula: Kuka? — Leena Meri: Koskinen! — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemellä on puheenvuoro, keski-tytään kuuntelemaan.

...tietopalvelun antamiin laskelmiin. Nyt tietopalvelu ei olekaan sitten luotettava, vaan sillä on huonot ohjelmat, kuulemma. [Matias Martinen: Juuri näin!] Eli ihmeellistä tämä on. Varmaan me huomenna sitten, kun käsittelemme vaihtoehtobudjetteja, joudumme aika erikoiseen tilanteeseen, jos hallituspuolueet sanovat, että tietopalvelun laskelmiin ei voi luottaa. Viime vaalikaudella voi luottaa, nyt ei. Onko niin, että on peilin syy, jos naama näyttää vinolta? Ei, kyllä se taitaa olla siellä, jonka kuva sieltä näkyy.

Arvoisa puhemies! Oppositiossa meidän on pakko luottaa eduskunnan tietopalveluun. Ei meillä ole sitä koneistoa, mikä hallituspuolueilla on käytettävissä ministeriöiden kautta, ja siksi me luotamme ja teemme siltä pohjalta työtä — ja sitten on tietysti todistustaakka niillä, jotka sanovat, ettei niin ole, että tietopalvelu on väärässä.

Arvoisa puhemies! Tuolla valtiovarainvaliokunnassa eri yhteyksissä, keskusteluissa tai asiantuntijakuulemisissa, on tullut ilmi ensi vuoden budjetin osalta ja myös vähän pitemmälle katsoen, että hallitus panostaa jopa 2 miljardia euroa ensi vuonna — ja seuraavina vuosina likipitään samat summat — hiilineutraalisuuden saavuttamiseen. Suomen päästöt ovat pikkuisen yli promille globaaleista päästöistä, ja sitä vastaan, sitä promillea vastaan, hallitus taistelee tällä loppuvaalikaudella ehkä jopa 5:llä, 6:lla, 7 miljardilla eurolla meidän verovaraja. Uskomatonta. Kyllä on todella tehotonta. Samaan aikaan hallitus hyväksyy sen, että Kiina, Intia ja jopa eräät EU-maat eivät taistele juuri lainkaan hiilidioksidipäästöjä vastaan. Jos otetaan järki käteen ja suhteutetaan tätä tilannetta, niin meillä on siis valtavasti varaa käyttää paljon tehokkaammin rahaa ja poistaa niitä tekijöitä, jotka ovat todellisia ongelmia meillä kansallisesti. Miljardit pyörivät väärään suuntaan tässä suhteessa. Tarvitaan muutosta, ja tähän perussuomalaiset ainoana puolueena ovat valmiita. Kaikki muut vuosi sitten sitoutuivat aivan kohtuuttomiin tavoitteisiin, joilla sitten muun muassa meidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

teollisuuttamme rangaistaan ja tavallista asujaa, liikkujaa ja ruoansyöjää syyllistetään. Tämä ei ole viisasta politiikkaa eikä vastuullista. Meidän on pantava lähtökohdaksi se, että saastuttaja maksaa, ja globaalisti saastuttajat ovat muualla kuin Suomessa. Suomen kansa ei sitä tee. Meillä on maailman puhtain teollisuus, jota ei kannata ajaa näillä määräyksillä ja rangaistuksilla maasta ulos.

Arvoisa puhemies! Kun käyttäisimme nämä ilmastotaisteluun ohjattavat miljardit työllisyyden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, alueellisen kehityksen, maatalouden ja metsätalouden hyväksi, niin Suomi olisi loistava, hyvässä kunnossa. Kunnat eivät olisi sellaisessa ahdingossa kuin ovat nyt ja niin edelleen. Eli tämä on arvovalinta, ja me nostamme nämä asiat esille, vaikka saamme siitä tietysti kovat syytökset. Mutta on suhteellisuuteen nojaava lähtökohta, että emme ammu promillea miljardeilla, vaan puolustamme Suomen kansaa ja ajamme kansainvälisillä kentillä vastuuseen niitä, jotka eniten aiheuttavat maapallon ilmakehän ongelmia.

16.38 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Täällä hallituspuolueet keskustaa lukuun ottamatta ovat korostaneet sitä, että nyt on suunta muuttunut viime vaalikauteen nähden. Kyllä, suunta on sillä tavoin muuttunut, että viime vaalikaudella työllisyyttä parannettiin, ja vaikka edustaja Lindén esitti hyviä tilastolukuja, niin saa olla aikamoinen optimisti, joka uskoo, että hallitus onnistuu kunnianhimoisessa tavoitteessaan 75 prosentin työllisyysasteesta. Toivotaan sitä, koska se on isänmaamme etu, mutta vaikea siihen on uskoa. Joka tapauksessa on mahdoton uskoa, että julkinen talous olisi tasapainossa vuonna 23. En tiedä uskooko siihen enää edes ministeri Lintilä, mutta kovin moni muu ei siihen kyllä enää usko.

Hallitus tekee hyviä satsauksia erilaisiin hyviin asioihin, mutta hallitus ei rahoita näitä satsauksiaan työllisyyden parantumisella, se rahoittaa ne velkaantumisella, ja tämä velkaantuminen tarkoittaa lapsiltamme leikkaamista. Kun otetaan huomioon, miten ikäluokat ovat pienentyneet, että tämän päivän syntyvyystilastot ovat suorastaan katastrofaalisia, niin nämä entistä pienemmät ikäluokat sitten saavat meiltä velkamme, meidän ottaman velan hartioilleen, ja tietysti kaikki ne hoiva- ja hoitomenot, jotka me suuremmat ikäluokat tulemme aikanaan aiheuttamaan.

Täällä edustaja Viitanen kysyi, mitä antoi edellinen hallitus työttömille, mitä antoi edellinen hallitus lapsiperheille. Edellinen hallitus antoi työttömille työtä. 140 000 ihmistä sai työtä. Demareiden mielestä se, että työtön saa työtä, ei ole minkään arvoista, mutta jos työtön saa 20 euroa lisää työttömyysturvaansa, niin se vasta on hieno juttu. Ja mitä annettiin lapsiperheille? No, lapsiperheiden isät ja äidit saivat työtä.

Täällä edustaja Suomela puhui kannustinloukuista, siitä että työnteko ei aina kannata. Silläkö se kannattaa sitten nykyistä paremmin, kun korotetaan sitä työttömyysturvaa? Kun työttömyysturvaa korotetaan 20 euroa — kukaan ei sano, että pienimpiä palkkoja samalla korotetaan 20 euroa — niin sehän pahentaa kannustinloukkua, ei ainakaan kohenna tilannetta.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, kyllä näin mielenterveysviikolla toivoisin, että ennen kaikkea nuorten mielenterveysongelmista puhuttaisiin täälläkin enemmän. Jos pääministeri Rinne käyttäisi edes osan siitä energiastaan ja tarmostaan ja rahoistaan, mitä hän käyttää — jos nyt suoraan sanotaan — eläkeläisten miellyttämiseen, vaikkapa lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen parantamiseen, uskon, että lopputulos olisi jo aika hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

16.41 **Matias Marttinen kok:** Arvoisa herra puhemies! Harmillisesti edustaja Viitanen on jo ehtinyt salista lähteä, sillä tarmoni tulla vielä puhumaan tässä kohtaa saliin liittyy nimenomaan hänen pitämiinsä puheenvuoroihin. Edustaja Viitanen viittasi täällä useaan otteeseen edelliseen hallitukseen. Toki olisi tietysti hyvä, että tämä nykyinen hallitus keskittyisi omaan tekemiseen, mutta kun kerran halutaan keskustella edellisen hallituksen tekemisistä, niin keskustellaan vaan.

Kun Sipilän hallitus, erittäin vastuullinen keskustaoikeistolainen hallitus, jossa olimme myös mukana, aloitti työnsä, niin tilanne oli täysin erilainen kuin taas tänä päivänä, kun nykyinen hallitus aloitti. Velkaa otettiin yli 6 miljardia, työttömyys oli korkealla, monilla ihmisillä oli näköalattomuus tulevaisuudesta ja Suomen julkinen talous oli täysin kuralla. Rakennetoimien, työllisyystoimien ja menoleikkausten kautta velkaantuminen saatiin kuriin ja myös työllisyys vahvaan kasvuun. Yli 140 000 ihmistä pääsi töihin, heistä vielä valtaosa kokopäiväisesti. Täällä on myös aikaisemmin pohdittu sitä, oliko hallituksella mitään vaikutusta työllisyyden kasvuun. No totta kai oli, ja tämä on myös Etlan tutkimuksella erikseen todistettu. Jos tämä hallitus olisi halunnut jatkaa tätä hyvää työtä, siihen olisi ollut kaikki mahdollisuudet — siis huolehtia siitä, että yhä useampi suomalainen pääsee töihin ja tämän maan talous saadaan kuntoon, koska vain sen kautta voidaan turvata se, että myös tulevat sukupolvet saavat hyvät palvelut, että koulutukseen riittää rahaa ja että he eivät saa kohtuutonta velkataakkaa kantaakseen.

Edustaja Viitaselle haluan todeta myös sen, että kaikki helpot toimet työllisyyden hyväksi on jo tehty ja oikeastaan nyt on kyse enää siitä, onko tässä salissa päättäjillä rohkeutta tehdä työllisyyttä lisääviä uudistuksia, joiden avulla ihmiset pääsevät töihin, verotulot lähtevät kasvamaan ja talous saadaan kuntoon, vai halutaanko valita toinen polku, joka on hitaan talouskasvun ja näivetymisen tie, jossa julkista taloutta joudutaan tulevina vuosina vain juustohöyläämään ja veroja korottamaan, kun päättäväisyyttä tässä salissa työllisyyden parantamisessa ei löydy. Me olemme kyllä valinneet tuon ensimmäisen vaihtoehdon, arvoisa herra puhemies.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa saamme 60 000 uutta työpaikka, jokaisessa tulo-desiilissä ihmisten tulot kasvavat, moni saa toivoa ja paremman toimeentulon, ahkerat työssäkäyvät ihmiset saavat enemmän käteen palkastaan — kun tämä nykyinen hallitus toimillaan johtaa tilanteen siihen, että tavallisten suomalaisten palkkaverotus todellisuudessa ensi vuonna kiristyy, vaikka tässä salissa on muuta sanottukin — enemmän toivoa tulevaisuudesta ja yrittäjille paremmat edellytykset toimia.

Arvoisa puhemies! Jatketaan keskustelua sitten edelleen, jos se on tarpeellista.

16.44 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt tosiaan lisätalousarvioesitystä, ja ajattelin, että en tässä kohtaa puheenvuoroa ota, mutta nyt tuntuu kuitenkin siltä, että tässä on useampi puheenvuoro mennyt tuonne sosiaali- ja terveyssektorin puolelle, ja ajattelin sen takia muutamaa asiaa kommentoida.

Olen ihan samaa mieltä kuin edustaja Juvonen siinä, että lapsilisien korottaminen myös ensimmäisestä lapsesta lähtien olisi tärkeä asia. Täytyy vain huomioida se, että tämä hallituksen esitys lähtee nyt siitä liikkeelle, että huomioidaan juuri yksinhuoltajaperheet, monilapsiset perheet ja pienten, alle kolmevuotiaiden lasten perheet, jotka kohtaavat kaikkein eniten tällä hetkellä näitä toimeentulovaikutuksia, ja tästä syystä nämä korotukset kohdistetaan nyt tosiaan juuri näille kaikista suurimmassa köyhyysriskissä oleville perheille. Olen tosiaan sitä mieltä, että tätä työtä, mikä nyt on aloitettu ja kohdistettu juuri näille per-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

heille, jotka ovat kaikista suurimmissa köyhyysriskeissä, tulee ehdottomasti jatkaa myös tulevaisuudessa, mutta niin kuin valiokunnan puheenjohtaja Vehviläinen tuossa nosti esille, tähän esitykseen, minkä perussuomalaiset nyt esittävät, mikäli se nyt on se 10 euroa jokaiselle ensimmäisestä lapsesta, siihen eivät rahat riitä. Mikäli se on niin, että jaetaan tämä nykyinen summa kaikille, niin kyse on tosiaan vain 75 sentistä.

Toinen asia: edustaja Zyskowicz, onneksi et lähtenyt vielä salista, nostit tärkeän asian esille eli lasten ja nuorten mielenterveysongelmat ja -haasteet ja terapiatakuun. Tämä on todella tärkeä asia, ja haluan edustaja Zyskowiczia rauhoitella tässä asiassa sillä lailla, että tämä terapiatakuu tullaan valmistelemaan osana tätä kiireettömän hoidon viikon hoitotaakuuta. Tässä on ideana lähinnä se, että ei meillä tällä hetkellä ole olemassa esimerkiksi kaihileikkaustakuuta, ja siinä mielessä on hyvä katsoa se kokonaisuus, mitä tulee myös näihin terapiapalveluihin tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatketaan puhujalistaan.

16.47 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Liittyen tässä välillä, edellisen puheenvuoroni jälkeen käytyyn keskusteluun: Minulla ei ole mitään sellaista tietoa, etteikö tietopalvelu käyttäisi maan parhaita laskentavälineitä ja etteikö tietopalvelun lukuihin voisi luottaa aivan niin kuin mihin tahansa vakavalla mielellä tehtyihin laskelmiin voi luottaa. Kaikkien laskelmien käytössä ehtona kuitenkin on ymmärrys siitä, mitä on laskettu, mitä ei ole laskettu ja mitä ei edes voi laskea. Laskelmat eivät vapauta poliitikkoja omasta ajattelusta, omien aivojen käytöstä. Eivätkä ne numerot yksinään kerro mitään, vaan laskelmat, samalla tavoin kuin kaikki muukin tutkimus, edellyttävät sitä, että niitä käyttävä henkilö ymmärtää, millaista välinettä hän on käyttämässä, miksi ja mihin.

Lisäksi meidän poliitikkojen tehtävä on sinänsä vaikea, että me emme askartele minäkään yksittäisen suljetun järjestelmän kanssa, vaan meidän työmme kohteena on yhteiskunta, joka on avoin järjestelmä ja jossa on aina ääretön määrä muuttujia samanaikaisesti. Jos yhteiskuntaan aikoo tehdä jollakin lailla järkeviä muutoksia, on pyrittävä kokonaisuymmärrykseen siitä, mitä kaikkea siellä tapahtuu, ja tällaista kokonaisuymmärrystä ei voi hankkia pelkästään laskelmilla. Laskelmat ovat tärkeitä, ne ovat hyödyllisiä, jos niitä osaa käyttää, mutta sen lisäksi on käytettävä niitä muita tiedonhankinnan menetelmiä, joita erilaiset akateemiset suuntaukset meille tarjoavat ja joita voi sitten täydentää myös esimerkiksi omalla kokemuksellaan.

Annan yhden esimerkin. Täällä on paljon puhuttu siitä, mitä tekee 20 euroa perusturvaan lisää. Jos me katsomme pelkästään SISU-laskelmaa ja katsomme sellaista puhdasta, tyhjää tilannetta, missä meillä on vain perusturva, joka nousee 20 euroa, niin voidaan todella sanoa, että sillä varmaankin on työllisyyttä vähentävä vaikutus. Mikroskooppisen pieni, mutta joka tapauksessa sellainen on. Mutta meillähän ei ole missään maailmassa tällaista järjestelmää, jota tässä nyt on kuvattu. Meillä on olemassa hyvin monimutkainen sosiaaliturvajärjestelmä, josta perusturva muodostaa vain yhden osion. Ja kun tämä 20 euroa siellä perusturvassa ei tarkoita vain 20:tä euroa lisää tälle henkilölle, joka perusturvaa saa, vaan se tarkoittaa myös, että merkittävä osa henkilöistä siirtyy toimeentulotuen piiristä pelkän perusturvan, asumistuen ja ehkä satunnaisten ansiotulojen varaan. Tällä taas on työllisyyttä lisäävä merkitys sen takia, että sen perusteella, mitä me laadullisesta työllisyystutkimuksesta tiedämme — ja tämä on hyvin alituttua aluetta — toimeentulotukijärjestelmä sisältää vahvoja kannusteita välttää työllistymistä sen takia, että taloudelliset kannusti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

met ovat nolla ja byrokratiakustannukset ovat miinusmerkkiset. Eli jos toimeentulotuki-asiakas ottaa sellaisen pätkätyön vastaan, joka saattaisi joskus myöhemmin johtaa työllistymiseen, hän riskeeraa minimitoimeentulonsa ja sen, että kaapista löytyisi edes sitä kau-
rapuuroa.

Jos ei ymmärrä tätä tukien keskinäistä suhdetta ja ymmärrä sitä, että ihmisten toimintaan vaikuttavat taloudellisten kannusteiden lisäksi myös esimerkiksi nämä sosiaaliturva-byrokratiaan liittyvät riskit ja niistä seuraava epävarmuus, ei mitenkään pysty arvioimaan sitä, miten joku muutos sosiaaliturvajärjestelmään vaikuttaa esimerkiksi työllisyyteen.

Okei, tällä hetkellä meillä ei ole niin paljon tietoa, että oikeasti varmasti tiedettäisiin, miten se 20 euroa siihen työllisyyteen vaikuttaa, koska siinä on moneen suuntaan vaikuttavia tekijöitä samanaikaisesti. Mutta ainakin me voimme sanoa sen, että asia on paljon enemmän kuin yksittäinen laskelma. Ja ainakin voidaan sanoa se, että vaikutukset, menivät ne sitten nollan ylä- tai alapuolelle, ei kovin paljoa, todennäköisesti ovat muilla mittareilla merkityksellisempiä kuin sillä työllisyysmittarilla, niin kuin toki niiden on ollut tar-
koitus ollakin.

16.51 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tässä jo salista poistunut edustaja Zyskovicz otti esille sen, että hän ei usko näihin hallituksen työllisyystavoitteisiin tai siihen tavoitteeseen, että julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023. Itse asiassa tämä hänen puheenvuoronsa toi mieleeni 4 vuoden takaiset ajat. Aivan sama tilanne oli, kun Sipilän hallitus aloitti ja pani erittäin kunnianhimoiset tavoitteet itselleen saada Suomi jälleen nousuun ja kuntoon, ja ensimmäiset 2 vuotta menivät kyllä aika pitkälle siihen täällä salissa, että silloinen oppositio kerta toisensa jälkeen toisti, että nämä ovat mahdottomat saavuttaa ja hallitus ei tule näitä saavuttamaan.

Mutta itse ajattelen niin, että nyt meidän pitäisi kaikkien, ei pelkästään hallituspuolueiden, vaan kaikkien, keskittyä tekemään töitä, antamaan omia esityksiä sen eteen, että tämä työllisyys voisi parantua ja talous voisi Suomessa myös olla tasapainossa 2023. Se ei ainkaan sillä ole tasapainossa, että hoetaan täällä, pyritään siis luomaan ilmapiiriä, että ei tämä kuitenkaan onnistu, ette te kuitenkaan onnistu.

Ja sekin pitää paikkansa, että kyllähän taloustilanne oli aivan toisenlainen silloin, kun edellinen hallitus aloitti. Meillä oli takana hallituskausi, jossa oli syntynyt 100 000 työtöntä, lähdettiin ihan eri tilanteesta kuin lähtee Rinteen hallitus rakentamaan eteenpäin. Mutta se, mikä yhdistää, on se, että pannaan kunnianhimoiset tavoitteet. Edellinen hallitus laittoi 72 työllisyysasteen tavoitteekseen ja saavutti sen niin, että hallituskauden loppupuolella jopa ylitettiin se tavoite, kuten myös monet muutkin tavoitteet. Nyt tavoitteena on 75 prosenttia, joka on siinä mielessä kunnianhimoinen, että mitä korkeampaa lukua tavoitellaan sitä haastavammaksi tämä työ käy.

Olen erittäin iloinen siitä, että kuulin täällä valtiovarainministeri Lintilän puheenvuoron, jossa hän voimakkaasti korosti sitä, että hallitus tekee koko ajan töitä sen eteen, että me tulemme saamaan konkreettisia toimenpiteitä työllisyyden parantamiseksi. Yksittäisiin päivämääriin ei ole juututtu, vaan työtä tehdään koko ajan, ja näin pitääkin tehdä. Kysymys on todellakin siitä, että kun meidän ikäluokat pienenevät ja niitä tekeviä käsiä on kaikkialla vähemmän kuin aikaisemmin, niin meidän on pakko saada kaikki työikäiset ja työkykyiset tekemään töitä, jotta me pystymme pitämään tämän meidän palvelujärjestelmämme kunnossa laajemminkin, ja sen takia me tarvitsemme myös paitsi kotimaisen työvoiman työllisyysasteen nostoa myös työperäistä maahanmuuttoa. Jos meidän synty-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

vyys on näinkin alhaalla kuin valitettavasti näyttää, niin jotta me pystymme taloudellisen hyvinvoinnin ja palvelut takaamaan [Puhemies koputtaa] kaikille suomalaisille, meidän pitää olla avoimempia niitä ihmisiä kohtaan, jotka haluavat ulkomailta tulla tänne Suomeen tekemään töitä.

16.55 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi toi hyvin esille sen, missä tilanteessa me tällä hetkellä olemme. Tässä kun olen tänään tätä keskustelua kuunnellut, tänäänkin, niin olen todennut sen, että kuulemme jatkuvasti hyvin voimakasta epäuskon saarnaa siitä, että hallitus ei onnistu, hallitus ei onnistu, hallitus ei onnistu, mutta aivan kuten edustaja Lohi totesi, tosiasia on, että vasta tulevaisuus ja tulevat päivät näyttävät sen, onnistuuko hallitus työllisyystoimissaan. Me olemme selvästikin keinoista ehkä eri mieltä, mutta se meitä yhdistää, sekä hallitusta että oppositiota, että me olemme samaa mieltä siitä, että me tarvitsemme tähän maahan työtä, aivan ehdottomasti.

Itse olen sitä mieltä vahvasti, myöskin asiantuntijoiden näkemyksiin vedoten, että hallituksen työllisyyspolitiikan suunta on oikea, koska hallitus pyrkii nyt hyvin eri tavoin saamaan työtä ja toimeentuloa koko Suomeen. Ja eri tavoin tarkoittaa sitä, että meillä on erilaisia keinoja käytössä, koska myöskin työn ulkopuolella olevien elämäntilanteet ovat erilaisia. Siksi me tarvitsemme esimerkiksi toimia, joilla me saamme meidän osatyökykyiset töihin, ja myöskin mahdollisuuksia siihen, että osa-aikatyö olisi mahdollinen.

Pidän hyvin tärkeänä myös sitä, että me takaamme meidän maataloutemme ja meidän metsäteollisuutemme toimintaedellytykset niin, että voimme luoda työtä koko maahan. Kyllähän hallitus uskoo siihen työllisyystavoitteeseen, joka hallituksella on. Me keskustassa olemme esittäneetkin oman listan siitä, että me tarvitsemme erilaisia työllisyystoimia. Nämä keinot meillä ovat esimerkiksi ne, että me haluamme paikallista sopimista edistää, me haluamme ratkaista meidän kohtaanto-ongelman ja me haluamme työllistää nuoria esimerkiksi oppisopimuskoulutusta lisäämällä. On aivan selvää, että me tarvitsemme uusia toimia, ja hallitus tulee niitä myöskin esittämään. Mutta tässä vaiheessa on aivan mahdotonta sanoa, että hallitus ei onnistuisi työllisyystavoitteessaan, vaan kyllä me lujasti uskomme siihen.

Ja kun viime kaudesta tässä on puhuttu, niin täytyy todeta, että kyllähän siinä moni on ehkä unohtanut, tai sitten ei tosiaanakaan tiedä sitä, että kyllähän viime kaudella tosiaan tehtiin todella paljon hyviä parannuksia perusturvaan, erittäin merkittäviä korotuksia esimerkiksi takuueläkkeeseen ja pienimpiin vanhempainpäivärahoihin ja sairauspäivärahoihin, ja opiskelijaperheelle otettiin käyttöön opintotuen huoltajakorotus pitkästä ajasta. Nämä olivat merkittäviä parannuksia. Nyt jatketaan tätä linjaa sen taloudellisen tilanteen puitteissa, mikä meillä tällä hetkellä on.

16.58 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on todellakin neljäs lisätalousarvio, jolla korjataan talousarviota tälle vuodelle. Todella määrärahoja lisätään 95 miljoonaa euroa, ja tulopuolelle talousarvioon ehdotetaan vielä 114 miljoonan euron lisäystä, jotenka noin 19 miljoonaa vähemmän otetaan velkaa.

Tässä on asiat varmaan tullut moneen kertaan hyvin selvitettyä. Esimerkiksi nämä yt:t, mitkä meillä on Migrillä ja Ruokavirastossa, niin näillä pienillä rahoituksilla päästään eteenpäin, niin että hallinto toimii hyvin yhtä lailla useille kymmenille tuhansille maanviljelijöille kuin myös useille tuhansille maahanmuuttajille, ja varsinkin näen huolta näistä asiantuntijamaahanmuuttajista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 66/2019 vp

Tässä on myös yksi tekninen mutta erittäin tärkeä juttu myös maaseudun kehittämisen kannalta: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman peruuntuneet valtuudet budjetoidaan uudestaan, jotta me saamme tämän koko maaseudun kehittämisohjelman kokonaan toteutettua. Nämä ovat pieniä rahoja levitettynä useiden Leader-hankkeiden ja useiden meidän kehittämistoimijoiden kautta, mutta ne pienet hankkeet kehittävät vahvasti meidän maaseutualuetta ja ovat vahvana tukena meille myös vapaaehtoistoiminnan osalta. Kuntarahoituksen osalta on tärkeää, että myös EU-rahoitus tullaan käyttämään huolellisesti, ettei rahoitusta tulla palauttamaan takaisin.

Tärkeä näkökulma myös tässä kuten edellisessäkin lisätalousarviossa on, että satsaamme liikenteeseen. Edellisessä budjetissa oli enemmän myös liikennehankkeisiin, mutta myös suuriin raidehankkeisiin ja niiden investointeihin. Tässä budjetissa vahvistetaan meidän tulevia ratahankkeita, ja näen erittäin tärkeänä, että ratakapasiteettia muun muassa Helsingin ja Tampereen välille voidaan vahvistaa. Suunnittelua voidaan käynnistää näillä rahoilla, ja minä toivon, että suunnitteluaikaa voitaisiin myös jollain tavalla lyhentää. Nyt on keskusteltu, että suunnitteluun menisi neljä vuotta plus valitukset ja sen jälkeen voitaisiin kauha lyödä maahan ehkä vuosikymmenen loppupuolella, mutta toivon, että nämä prosessit olisivat nopeampia ja myös meidän seuraaviakin hallituksia sitovia, eli katson sitä 12-vuotista liikenneprosessia, mikä meillä on tulossa parlamentaarisen valmistelun pohjalta, ja saataisiin myös nämä miljardien ja miljardien hankkeet siellä liikkeelle. Tämä on pieni raha tässä lisätalousarviossa mutta iso askel myös sitten rautateiden uudelleenrakentamiselle.

17.01 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Tuossa edellä edustajat Lohi ja Aittakumpu kyseenalaistivat opposition kritiikin sitä kohtaan, onko hallitus saavuttamassa näitä tärkeitä tavoitteita, muun muassa 75 prosentin työllisyysastetta. Tämä meidän kritiikkimme perustuu siihen tosiasiaan, että hallitushan ei ole toistaiseksi esittänyt ainuttakaan sellaista työllisyyskeinoa, jolla olisi riippumattomien asiantuntijatahojen mukaan aidosti isoa vaikutusta. Kuten täällä on tänään esitetty, päinvastoin: ensi vuoden talousarvioesitys on työllisyyskehityksen kannalta eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan haitallinen, miinus 5 000 työllistä tämän laskelman mukaan.

Edustajat Lohi ja Aittakumpu peräänkuuluttivat myös sellaista rakentavaa keskustelua näistä työllisyyskeinoista. Juuri sen takia kokoomus on jo kesällä esittänyt 16 keinon listan, jolla Suomen työllisyysastetta saadaan nostettua, ja osana vaihtoehtobudjettia on nyt esittänyt vielä lisää näitä työllisyyskeinoja, yhteensä 18 eri keinoa, joilla saataisiin Suomeen yli 60 000 uutta työllistä. Nämä kokoomuksen esittämät työllisyyskeinot, riippumattomien asiantuntijatahojenkin mukaan vaikuttavat keinot, ovat hallituksen käytössä, ja totta kai suosittelemme, että hallitus niihin tarttuu ja ryhtyy niitä toimeenpanemaan. Haluan nostaa esille tästä kokoomuksen vaihtoehtobudjettikokonaisuudesta muun muassa ansiosidonnaisen porrastuksen, joka olisi varsin kannatettava ja suomalaistenkin laajasti hyväksymä keino. Sen lisäksi keinoja olisivat muun muassa ansiotuloerotuksen keventäminen, asumistukimenojen jäädyttäminen, työttömyysputkesta luopuminen, ulosoton suojaosan korotus ja paikallisen sopimisen lisääminen. Nämä ovat tutkitusti, riippumattomien asiantuntijatahojen mukaan vaikuttavia keinoja, jotka hallitus voi koska tahansa ottaa käyttöön, ja tässä hallitusta totta kai tuemme.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.